

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

**ÖDEMELER DENGESİ
RAPORU**

Haziran 2003

ÖZET**ÖDEMELER DENGESİ (milyon ABD doları)**

	Haziran			Ocak-Haziran		
	2002	2003	% Değişim	2002	2003	% Değişim
Cari İşlemler Dengesi	148	-495	..	-1373	-4001	..
Dış Ticaret Dengesi	-1160	-1887	62,7	-6371	-8929	40,2
İhracat	2766	3745	35,4	16423	21699	32,1
İthalat	-3926	-5632	43,5	-22794	-30628	34,4
Karşılama oranı	%70,5	%66,5	..	%72,0	%70,8	..
Sermaye ve Finans Hesapları	209	-498	..	2383	2691	..
Finans Hesabı (Resmi Rezervler hariç)	-51	-17	..	4772	3224	..
Resmi Rezervlerdeki Değişim†	260	-481	..	-2389	-533	..

Kaynak: TCMB.

† (-) işareti resmi rezervlerde artış anlamına gelmektedir.

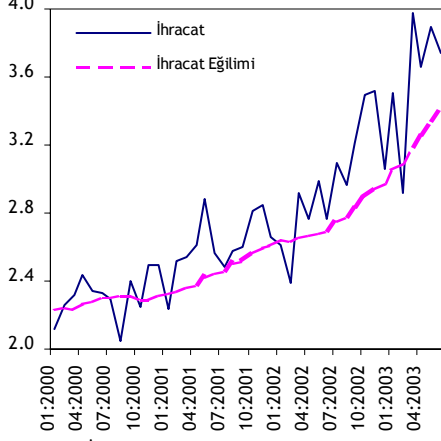
2003 yılı Haziran ayında;

İhracat bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 35,4 oranında artarak 2,8 milyar ABD dolarından 3,7 milyar ABD dolarına yükselmiştir. Aynı dönemde ithalat da yüzde 43,5 oranında artarak 3,9 milyar ABD dolarından 5,6 milyar ABD dolarına çıkmıştır. Böylece, dış ticaret açığı 1,9 milyar ABD doları olmuş, ihracatın ithalatı karşılama oranı önceki aya göre gerileyerek yüzde 66,5 olarak gerçekleşmiştir. Cari işlemler hesabı 495 milyon ABD doları, resmi rezervler hariç finans hesabı ise 498 milyon ABD doları açık vermiştir.

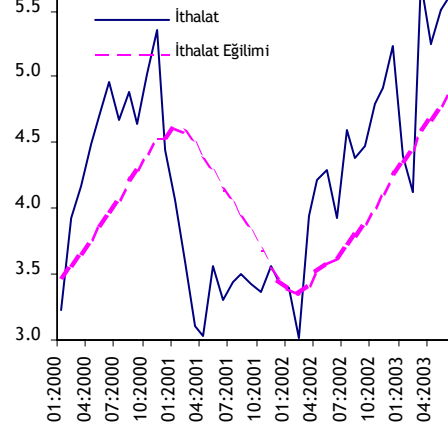
2003 yılı Ocak-Haziran döneminde;

İhracat bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 32,1 oranında artarak 16,4 milyar ABD dolarından 21,7 milyar ABD dolarına yükselmiştir. Aynı dönemde ithalat da yüzde 34,4 oranında artarak 22,8 milyar ABD dolarından 30,6 milyar ABD dolarına çıkmıştır. Böylece, dış ticaret açığı 8,9 milyar ABD doları olmuş, ihracatın ithalatı karşılama oranı önceki yılın aynı dönemine göre gerileyerek yüzde 70,8 olmuştur. Cari işlemler hesabı 4 milyar ABD doları açık verirken, resmi rezervler hariç finans hesabı 3,2 milyar ABD doları fazla vermiştir.

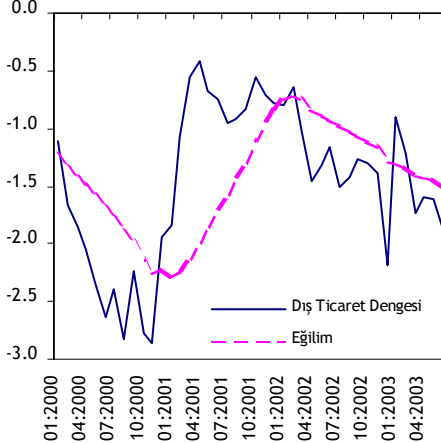
ÖZET

İHRACAT
(milyar ABD doları)

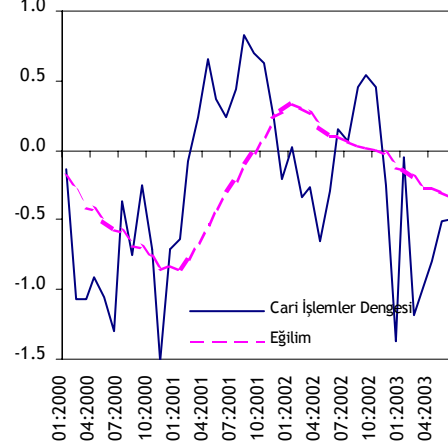
Kaynak: DİE.

İTHALAT
(milyar ABD doları)

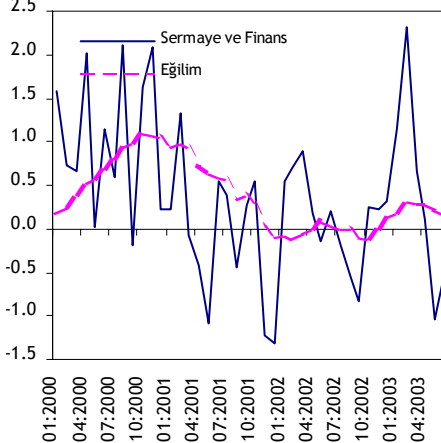
Kaynak: DİE.

DIŞ TİCARET DENGESİ
(milyar ABD doları)

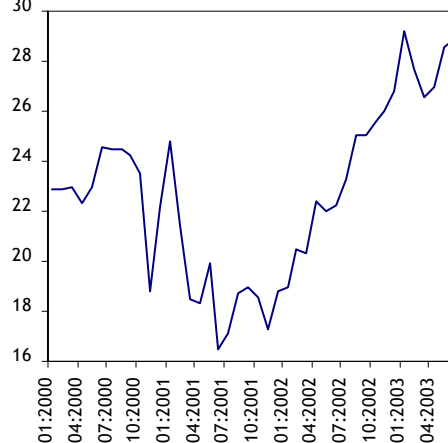
Kaynak: DİE.

CARI İŞLEMLER DENGESİ
(milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB.

SERMAYE ve FİNANS HESAPLARI
(milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB.

TCMB ULUSLARARASI REZERVLERİ
(milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB.

Eğilimler 12 aylık hareketli ortalama ile hesaplanmıştır.

I. DIŞ TİCARETİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

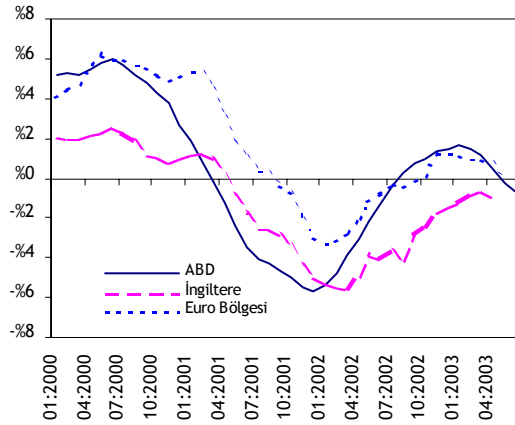
Dış Talep Gelişmeleri

1. Ağustos ayında açıklanan veriler dünya ekonomisindeki canlanma eğilimi hakkında iyimser beklentileri güçlendirmiştir. Bu verilerin başında beklenenden yüksek çıkan ABD perakende satışları ile Japonya'nın ikinci çeyrek gayri safi yurt içi hasıla (GSYİH) rakamı gelmektedir. ABD'de perakende satışlar Temmuz ayında önceki aya göre yüzde 1,4 oranında artarken, önceki aylara ilişkin açıklanmış veriler de yukarı yönlü olarak revize edilmiştir. Japonya'da ise yılın ikinci çeyreğine ait beklenenden yüksek gerçekleşen GSYİH büyümesi yatırım kaynaklı bir toparlanma olduğunu ve Japon ekonomisinin yalnızca ihracata değil iç talebe yönelik de büyümeye başladığını göstermektedir. Böylelikle Japonya da diğer Asya ülkeleri ve ABD gibi dünya ekonomisindeki toparlanma eğilimine olumlu katkıda bulunmaya başlamıştır.

2. Yapılan ilk hesaplamalara göre Avrupa Birliği (AB) ve Euro Bölgesi GSYİH büyüme oranları yılın ikinci çeyreğinde de yavaşlama eğilimini sürdürmüştür. Söz konusu tahminlere göre her iki bölgede de yılın ikinci çeyreğinde önceki çeyreğe göre büyüme kaydedilmemiş, yıllık büyüme oranları ise önemli ölçüde küçülmüştür. Euro Bölgesi ve AB'de sanayi üretimi Haziran ayında önceki yılın aynı ayına göre sırasıyla yüzde 1,6 ve yüzde 0,7 oranlarında gerilemiştir.

SANAYİ ÜRETİMİ

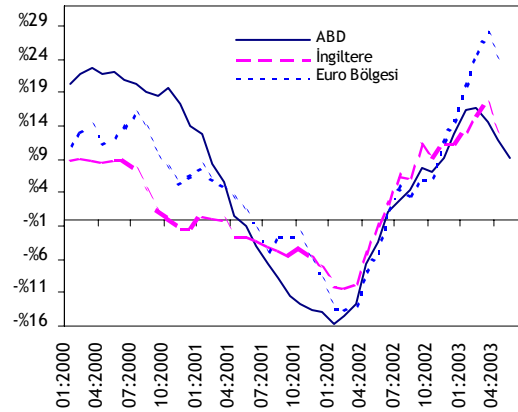
(mevsimsellikten arındırılmış, üç aylık hareketli ortalama, yıllık yüzde değişim)

Kaynak: IMF, ECB.

İTHALAT (ABD doları,

üç aylık hareketli ortalama, yıllık yüzde değişim)

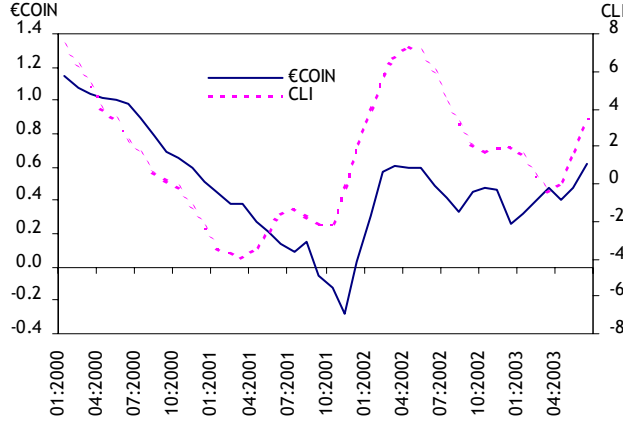

Kaynak: IMF, ECB.

3. OECD'nin Haziran ayında açıkladığı bileşik öncü göstergeler (CLI) OECD üyesi ülkelerdeki ekonomik performansın iyileşmeye devam ettiğini göstermektedir. OECD'nin bileşik öncü göstergelerinin altı aylık yüzde değişimi üst üste üç ay boyunca büyümüş, Haziran ayındaki artış oranı ise önceki iki aya göre önemli ölçüde yükselmiştir. Bileşik öncü göstergelere ülkeler itibariyle bakıldığında Haziran ayı verileri ABD'deki iyileşmenin güçlü şekilde devam ettiğine, Euro Bölgesi ve Japonya'nın performansının ise daha düşük oranda kaldığına işaret etmektedir.

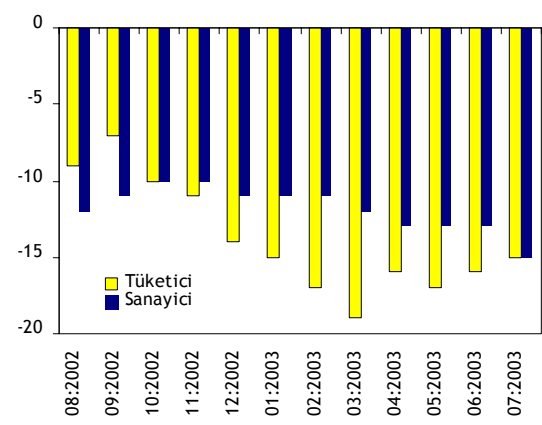
4. Euro Bölgesi için aylık GSYİH büyümesine ilişkin tahminleri gösteren eşanlı gösterge (EuroCOIN) Euro Bölgesinde ekonomik büyümenin Haziran ayı boyunca yukarı doğru yöneldiğini göstermektedir. Haziran ayında yüzde 0,62 olarak hesaplanan üç aylık büyüme oranı 1987-2003 dönemi ortalamasından yüksek gerçekleşmiştir. Ayrıca, Mayıs ayına ilişkin veriler de yukarı yönlü olarak revize edilmiştir. Bu gelişmeler Euro Bölgesinin aşamalı olarak durgunluk sürecinden çıkmaya başladığına işaret etmekle birlikte, Haziran ayında göstergede kaydedilen iyileşmenin ağırlıklı olarak parasal ve finansal alt kalemlerdeki iyileşmeden kaynaklandığı ve sanayi üretiminin henüz aynı düzeyde iyileşmediği gözlenmektedir.

ÖNCÜ GÖSTERGELER: €COIN (3-aylık % değişim),
OECD CLI (yıllıklandırılmış 6-aylık % değişim)

Kaynak: CEPR, OECD.

TÜKETİCİ ve SANAYİ GÜVEN ENDEKSLERİ: AB
(mevsimsellikten arındırılmış)

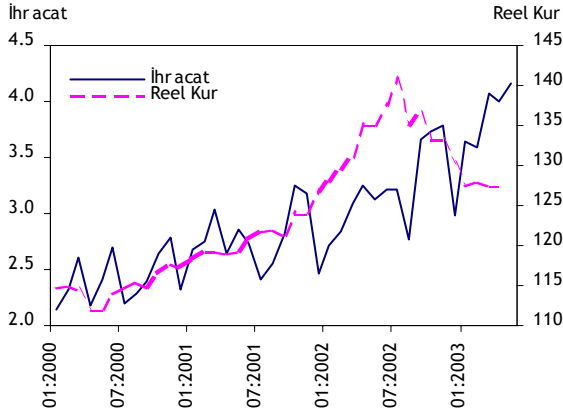

Kaynak: Eurostat.

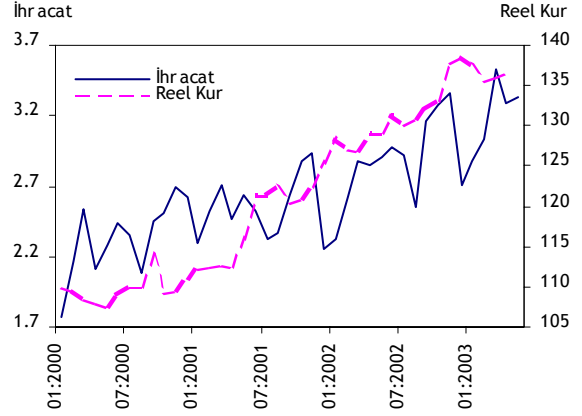
5. AB ülkelerinde tüketici güveni yılın ikinci çeyreğinden başlamak üzere iyileşme eğilimine girmiştir. Aynı dönemde yatay seyreden sanayici güveni Temmuz ayında önceki aya göre kötüleşerek son on iki ayın en düşük seviyesine gerilemiştir.

AB'YE ADAY ÜLKELERDE İHRACAT ve REEL KUR (1995=100)†

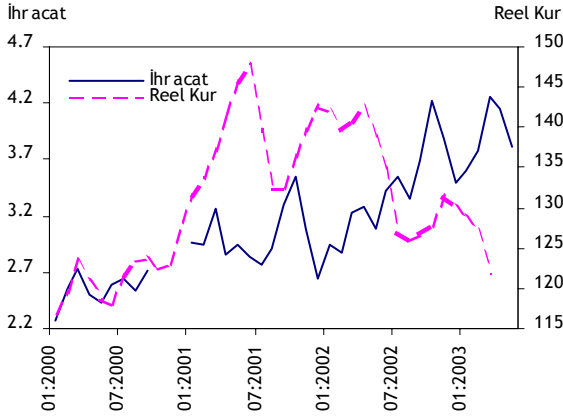
ÇEK CUMHURİYETİ

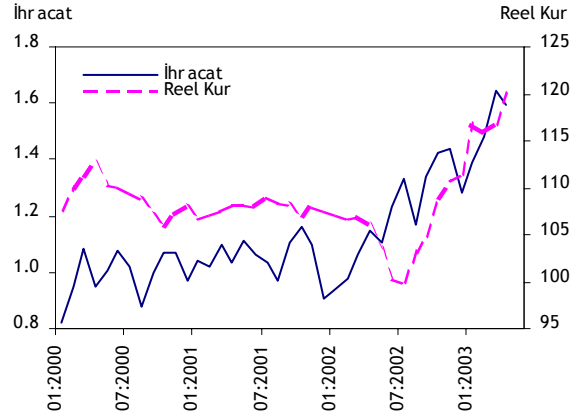
MACARİSTAN

POLONYA

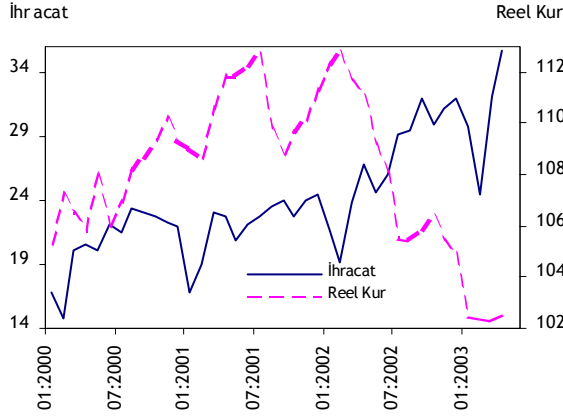
SLOVAK CUMHURİYETİ

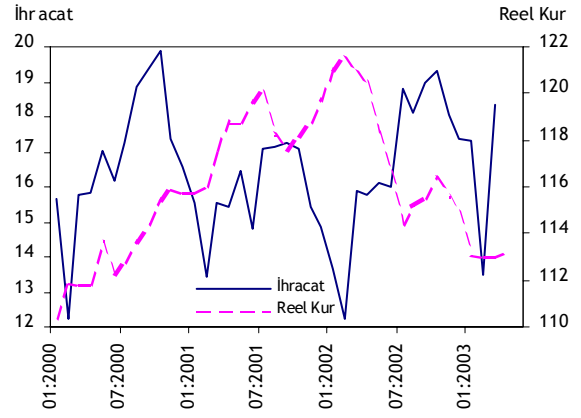
† Reel kur endeksindeki artış para biriminin güçlenmesini göstermektedir.
Kaynak: IMF.

RAKİP ÜLKELERDE İHRACAT (milyar ABD doları) ve REEL KUR (1995=100)†

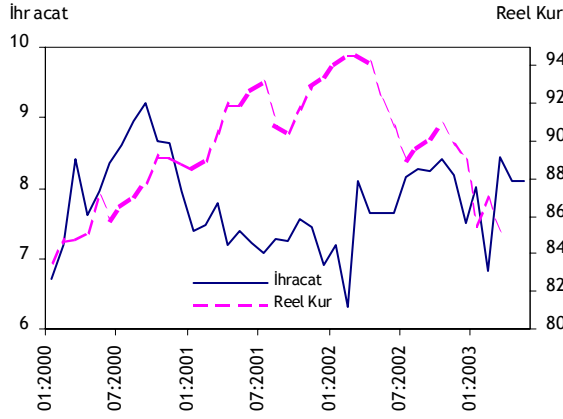
ÇİN

HONG KONG††

MALEZYA

SİNGAPUR

† Reel kur endeksindeki artış para biriminin güçlenmesini göstermektedir.

†† Hong Kong için reel kur bulunamadığından nominal efektif döviz kuru kullanılmıştır.

Kaynak: IMF.

6. Ocak-Mayıs döneminde AB'nin AB dışı ülkelere yaptığı ithalat önceki yıla göre çok düşük oranda gerileyerek 413,1 milyar euro olmuştur. Türkiye'nin AB ithalatı içindeki payı geçen yılın aynı döneminde yüzde 2,12 iken 2003 yılında yüzde 2,35'e yükselmiştir.

7. Çek Cumhuriyeti ve Polonya para birimlerinde önceki yılın ikinci yarısında başlayan zayıflama eğilimi 2003 yılında da devam etmektedir. Söz konusu gelişmenin de etkisiyle bu ülkelerde ihracat ivme kazanmıştır. Macar forinti ile Slovak kronu ise reel olarak güçlenme eğilimindedir. Buna karşın, Slovak Cumhuriyeti ihracatı 2002 yılından bu yana hızlı bir artış eğilimine girmiştir.

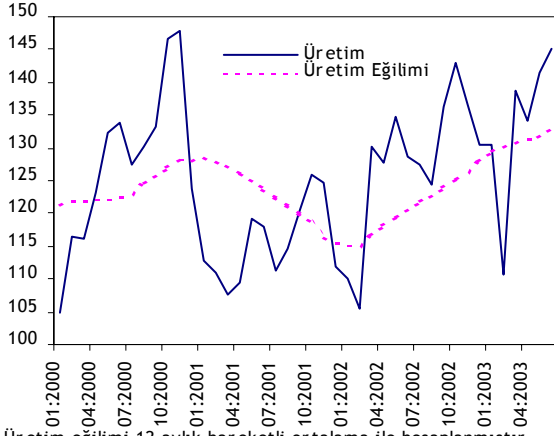
8. Çin, Singapur ve Malezya gibi gelişmekte olan başlıca Asya ülkelerinin para birimleri 2002 yılından bu yana reel olarak değer kaybetmektedir.

Yurt İçi Talep ve Üretim Gelişmeleri

9. İmalat sanayi üretimi Haziran ayında yılın ilk beş ayına göre önemli ölçüde ivme kazanmıştır. Bu ayda toplam sanayi üretimi önceki yılın aynı ayına göre yüzde 11,7 oranında artarken imalat sanayii üretimindeki artış oranı yüzde 12,8 olmuştur.

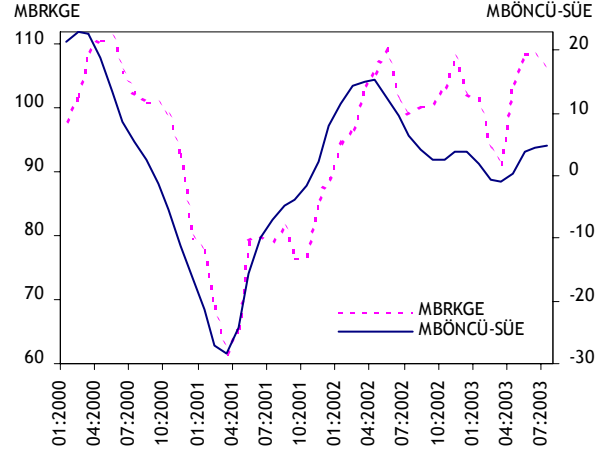
10. Haziran ayında gıda, deri, petrol ürünleri, plastik ürünler, metalik olmayan mineral maddeler imalatı, ana metal, makine-teçhizat imalatı, radyo, TV, haberleşme cihazları imalatı, mobilya imalatı ve özellikle taşıt araçları sektörlerinde yüksek oranlı üretim artışları kaydedilmiştir.

İMALAT SANAYİİ ÜRETİMİ (1994=100)

Kaynak: DİE.

TÜRKİYE İÇİN ÖNCÜ GÖSTERGELER: MBRKGE, MBÖNCÜ-SÜE (6-aylık % değişim)

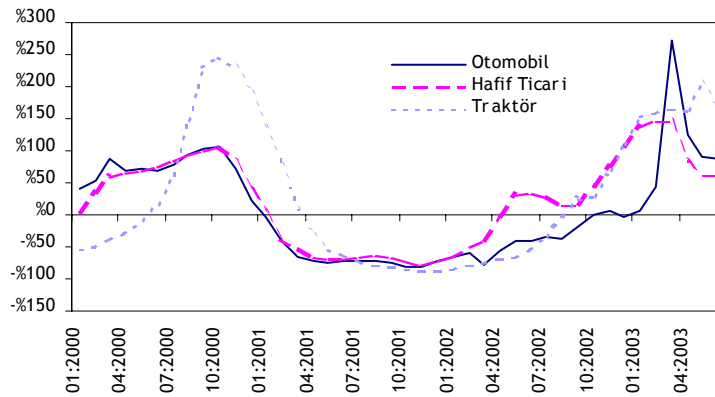
Kaynak: TCMB.

11. DİE İmalat Sanayi Aylık Eğilim Anketi sonuçlarına göre özel imalat sanayiinde kapasite kullanım oranı 2003 yılının Temmuz ayında geçen yılın aynı ayına göre 3,4 puan artış göstererek yüzde 80,9 seviyesine ulaşmıştır. Ankete göre, işyerleri Temmuz ve Ağustos aylarında toplam imalat sanayii üretiminin önceki yılın aynı aylarına göre, sırasıyla, yüzde 17,5 ve yüzde 23,1 oranında artacağını beklemektedir. Söz konusu göstergeler önümüzdeki dönemde üretimin artmaya devam edeceği görüşünü desteklemektedir.

12. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından oluşturulan bileşik öncü göstergeler endeksinin (MBÖNCÜ-SÜE) altı aylık değişim oranı Nisan ayından itibaren pozitif değerler almaya başlamış ve Temmuz ayında yüzde 4,94'e yükselmiştir. Öncü göstergedeki yükselme önümüzdeki dönemde sanayi üretimindeki artışın devam edeceğini göstermektedir.

13. Bununla birlikte, Nisan ayında 100'ün üzerine çıkan reel kesim güven endeksi (MBRKGE) Temmuz ayında önceki aya göre 1,9 puan azalarak 106,2 seviyesine gerilemiştir. Ekonomik faaliyetlerdeki dönüş noktalarını öncüleme özelliğine de sahip olan MBRKGE, önümüzdeki dönemlerde sanayi üretim endeksi artış hızının bir miktar yavaşlayabileceğine işaret etmektedir.

TAŞIT ARAÇLARI SATIŞI: BÜYÜME ORANI (üç aylık hareketli ortalama, yıllık % değişim)

Kaynak: Otomotiv Sanayii Derneği.

14. Otomobil ve ticari araç satışlarındaki yükselme yurt içi talepte gözlenen canlanmayı ortaya koymaktadır. Yılın ilk beş ayında gözlenen artış eğilimi Haziran ayında da devam etmiş, bu ayda otomobil satışları geçen yılın aynı ayına göre yüzde 109 oranında, ticari araç satışları ise yüzde 82,4 oranında artmıştır.

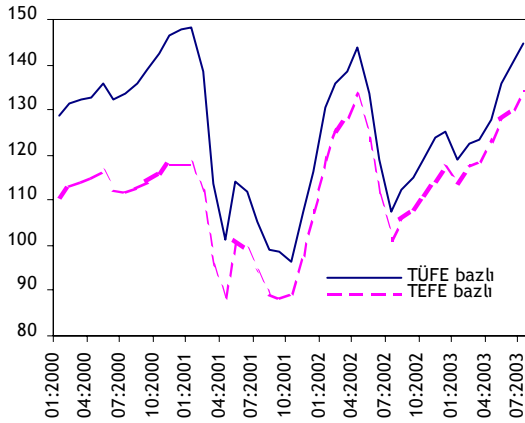
15. CNBC-e tarafından hazırlanan tüketici güven endeksi ve tüketim eğilimi endeksi Irak savaşının sona ermesinden sonra Nisan ayında hızla artma eğilimine girmiştir. Temmuz ayında ise her iki endeks de önceki aya göre sırasıyla yüzde 6,5 ve yüzde 8,3 oranlarında gerilemiştir.

Fiyatlar

16. Yılın ikinci çeyreğinde 1 ABD doları + 0,77 eurodan oluşan nominal döviz sepeti önceki döneme göre ortalama yüzde 5,8 oranında gerilemiştir. Bu dönemde Türk lirası dış ticaret ortaklarının para birimlerine karşı TÜFE bazlı endeks kullanıldığında yüzde 10,6 oranında, TEFE bazlı endeks kullanıldığında ise yüzde 9 oranında reel olarak güçlenmiştir. Temmuz ve Ağustos aylarında da Türk lirasındaki güçlenme eğilimi devam etmiş, 1 Temmuz - 20 Ağustos döneminde nominal döviz sepeti Türk lirası karşısında ortalama yüzde 7,5 oranında değer kaybetmiştir. Temmuz ayında TÜFE bazlı endekse göre reel güçlenme oranı yüzde 3,1 olurken TEFE bazlı endekse göre yüzde 2,9 olmuştur.

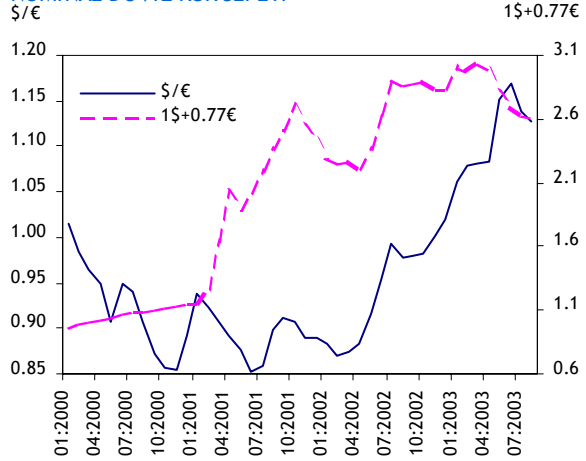
17. Euro 2002 yılından bu yana ABD doları karşısında güçlenme eğilimine girmiştir. Ancak, Temmuz ayında euro ABD doları karşısında ortalama yüzde 2,7 oranında değer kaybetmiş ve 1,1380 seviyesine ulaşmıştır. Ağustos ayının 20'sine kadar olan dönemde de ABD dolarının değer kazanması devam etmiştir.

REEL EFEKTİF DÖVİZ KURU
(1995=100)†

† Reel kur endeksindeki artış Türk lirasının güçlenmesini göstermektedir.
Kaynak: TCMB.

USD/EUR PARİTESİ ve
NOMİNAL DÖVİZ KUR SEPETİ
\$/€

REEL EFEKTİF DÖVİZ KURU (aylık yüzde değişim)†

	2002					2003						
	Ağu	Eyl	Eki	Kas	Ara	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Tem
Türkiye												
TÜFE bazlı	4.3	2.7	3.3	3.9	1.4	-4.9	2.9	0.7	3.6	6.2	3.5	3.1
TEFE bazlı	4.2	2.3	3.0	2.8	2.4	-2.9	3.5	0.8	3.9	4.0	1.7	2.9
Çek Cumhuriyeti	-4.0	1.2	-2.4	0.0	-2.3	-2.1	0.4	-0.5	0.1			
Slovakya	3.3	1.6	3.9	1.7	0.5	4.9	-0.6	0.6	2.8			
Macaristan	0.5	1.0	0.8	3.6	0.5	-0.8	-1.4	0.3	0.4			
Polonya	-0.8	0.8	0.8	2.9	-1.1	-1.0	-1.2	-4.2				
Hong Kong ††	0.7	0.3	0.7	-0.6	-0.6	-1.6	-0.1	0.0	0.2			
Malezya	0.8	0.5	0.9	-1.2	-0.9	-3.8	1.6	-2.1				
Singapur	0.3	-0.3	-0.3	0.5	-0.1	-0.7	-1.2	-0.1				
Çin	0.0	0.3	0.5	-0.9	-0.5	-2.3	0.0	-0.1				

Kaynak: TCMB, IMF.

† Reel kur endeksindeki artış söz konusu para biriminin güçlenmesini göstermektedir.

†† Hong Kong için reel kur bulunmadığından nominal efektif döviz kuru kullanılmıştır.

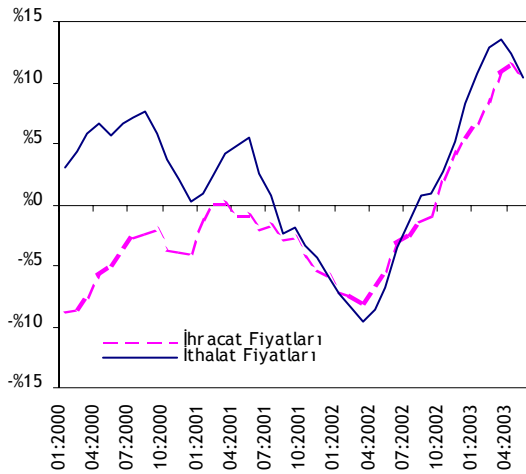
18. Aylık dalgalanmalar kaydetmesine karşın dış ticaret hadleri 2003 yılının Şubat-Mayıs döneminde yatay bir eğilim sergilemiştir. Dış ticaret hadleri Mayıs ayında önceki aya göre yüzde 1,7 oranında, önceki yılın aynı ayına göre ise yüzde 1,1 oranında kötüleşmiştir.

19. Mayıs ayında ihracat fiyatları önceki aya göre yüzde 1,5 oranında gerilemiş olmasına karşın önceki yılın aynı ayına göre yüzde 8,4 oranında yüksekte bulunmaktadır. Üç aylık ortalamalara göre hesaplanan ihracat fiyatları artış eğilimi Nisan ayında tepe noktasına ulaşmış, Mayıs ayında aşağı yönlü bir eğilim sergilemiştir. Giyim eşyası, kok kömürü-petrol ürünleri-nükleer yakıtlar, kimyasal maddeler, plastik ve kauçuk ürünleri, elektrikli makine ve cihazlar ihracat fiyatlarında son üç-dört aylık dönemde gerileme eğilimi gözlenmektedir.

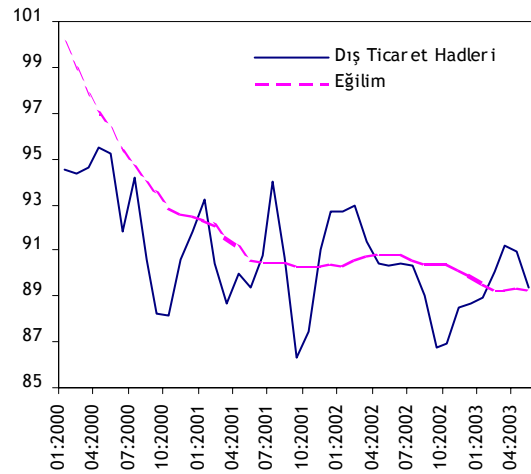
İHRACAT ve İTHALAT FİYAT ENDEKSLERİ (1994=100)

	2002							2003				
	Haz	Tem	Ağu	Eyl	Eki	Kas	Ara	Oca	Şub	Mar	Nis	May
İhracat Fiyat Endeksi	84.3	84.9	83.7	83.9	84.4	85.3	87.7	89.6	92.7	92.3	91.1	89.7
İmalat	84.2	85.0	83.6	84.4	84.3	85.1	87.7	89.9	93.4	93.1	91.7	89.9
Tekstil Ürünleri	82.8	82.2	78.7	79.0	78.7	82.0	85.2	86.9	90.0	87.5	86.7	87.3
Giyim Eşyası	87.8	89.8	89.1	86.6	83.8	85.0	91.7	94.5	99.1	97.5	94.4	91.4
Kimyasal Madde ve Ürünler	84.1	86.6	85.8	85.4	86.4	87.3	88.2	89.8	92.5	92.9	92.2	88.3
Ana Metal Sanayi	82.7	85.9	89.8	87.0	88.5	90.6	89.3	90.6	98.7	104.8	107.7	102.5
Makine ve Teçhizat İmalatı	79.4	80.0	77.8	80.1	81.2	79.9	83.7	85.2	85.5	83.0	83.2	83.9
Elektrikli Makine ve Cihazlar	69.4	68.8	67.4	72.5	74.1	72.9	75.6	76.3	74.3	72.1	69.0	68.4
Motorlu Kara Taşıtları	89.5	91.3	87.7	91.4	93.5	93.5	95.0	93.3	94.2	96.3	96.6	94.8
İthalat Fiyat Endeksi	93.2	94.0	94.0	96.7	97.1	96.4	98.9	100.7	102.9	101.2	100.2	100.4
Madencilik ve Taşocakçılığı	141.7	148.4	153.7	153.9	161.0	145.0	157.1	169.2	179.2	169.6	160.0	151.7
Ham Petrol ve Doğalgaz	147.2	156.4	162.0	163.0	170.2	151.3	166.6	178.5	190.6	181.3	169.1	162.5
İmalat	88.1	88.5	87.6	90.3	90.2	91.3	92.4	91.9	93.4	93.6	94.3	95.1
Tekstil Ürünleri	81.2	80.6	78.4	82.7	84.8	85.0	88.1	84.0	85.2	87.9	91.6	90.3
Kimyasal Madde ve Ürünler	91.5	93.6	91.6	94.1	92.9	95.2	97.4	97.1	100.8	100.7	104.1	104.7
Ana Metal Sanayi	83.8	85.4	86.4	85.2	84.2	89.0	91.5	93.0	95.8	94.9	97.4	95.9
Makine ve Teçhizat İmalatı	88.2	87.2	86.8	91.6	91.6	94.7	97.5	92.8	91.6	91.5	93.1	94.2
Elektrikli Makine ve Cihazlar	71.3	69.5	68.8	70.2	70.7	67.7	67.9	67.2	65.8	66.8	67.6	68.0
Motorlu Kara Taşıtları	86.8	85.4	90.2	90.3	86.4	85.7	88.7	89.6	88.7	88.4	89.1	93.0

Kaynak: DİE.

İHRACAT ve İTHALAT FİYATLARI
(3-aylık hareketli ortalama, yıllık % değişim)

Kaynak: DİE.

DIŞ TİCARET HADLERİ (İhracat
Fiyatları/İthalat Fiyatları) (1994=100)

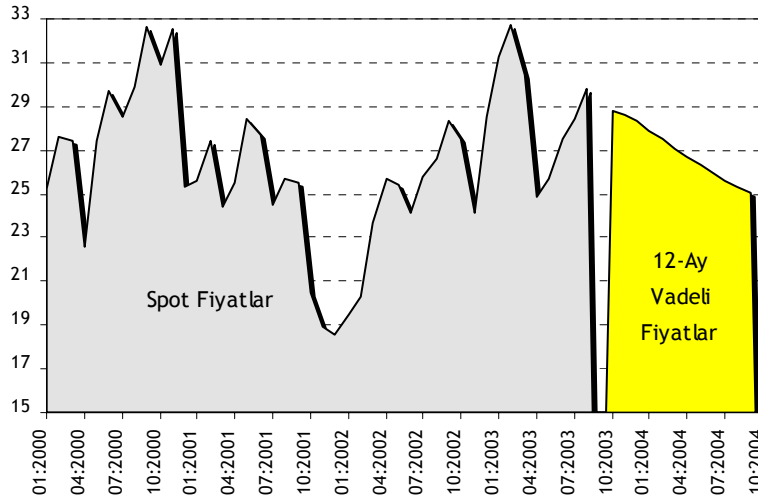
20. Mayıs ayında ithalat fiyatları önceki aya göre yüzde 0,3 oranında, önceki yılın aynı ayına göre ise yüzde 9,4 oranında yükselmiştir. İmalat sanayii ithalat fiyatları Mayıs ayında önceki aya göre yüzde 0,8 oranında yükselirken, madencilik ve taş ocakçılığı ithalat fiyatları, ham petrol ve doğalgaz ithalat fiyatlarındaki gerilemenin de etkisiyle, yüzde 5,2 oranında düşmüştür.

21. Irak savaşının bitmesiyle Nisan ayında önemli ölçüde gerileyen ham petrol fiyatları, Mayıs ayından itibaren yeniden yükselmeye başlamıştır. Brent petrolü fiyatları Temmuz ayında önceki aya göre ortalama yüzde 3,2 oranında yükselerek varil başına 28,40 ABD doları seviyesine ulaşmıştır. 19 Ağustos itibariyle Brent petrolü önceki aya göre ortalama yüzde 4,8 oranında yükselerek varil başına 29,76 ABD doları olmuştur. Vadeli fiyatlardaki benzer gelişmelerin sonucunda 2003 yılında Brent petrolünün ortalama fiyatının varil başına 28-29 ABD doları aralığında gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

22. Temmuz ayında Irak hariç OPEC ham petrol üretimi önceki aya göre günlük 0,1 milyon varil artarak günlük 25,6 milyon varil düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu düzey OPEC'in 1 Haziran'dan itibaren geçerli olan üretim hedefinin yalnızca günlük 0,2 milyon varil üzerindedir. OPEC 31 Temmuzdaki toplantısında fiyatların OPEC bandı içinde hareket ettiği ve piyasadaki arz durumunun yeterli olduğu gerekçesiyle üretim hedeflerini değiştirmemiştir.

23. Düşük stok düzeyi, ekonomik canlanmanın ivme kazanması, ABD'de benzin talebinde gözlenen artış, mevsimsel olarak talebin artmaya başlayacak olması ile Irak petrol arzındaki belirsizliklerin ham petrol fiyatları üzerinde yukarı yönlü baskı kurmaya devam edeceği tahmin edilmektedir. Petrol arzının Irak Petrol Bakanlığı'nın hedeflediği ölçüde artması durumunda fiyatlar üzerinde bir gevşeme gözlenebilecektir. Ancak, OPEC'in 24 Eylül'deki toplantısında Irak petrol arzındaki gelişmeleri değerlendirmesi ve ham petrol üretim hedeflerini Irak'ın üretim artışı kadar azaltma ihtimali göz önüne alındığında, ham petrol fiyatları üzerindeki baskının süreceği düşünülmektedir.

HAM PETROL FİYATLARI: BRENT SPOT ve 12-AY VADELİ (aylık ortalama, ABD doları/varil)

Kaynak: oilnergy.com.

Not: 20.08.2003 tarihinde International Petroleum Exchange'de oluşan vadeli fiyatlar.

Vadeli Fiyatlar	
20.08.2003	
Ekim 2003	28.84
Kasım 2003	28.62
Aralık 2003	28.30
Ocak 2004	27.91
Şubat 2004	27.50
Mart 2004	27.09
Nisan 2004	26.68
Mayıs 2004	26.29
Haziran 2004	25.94
Temmuz 2004	25.63
Ağustos 2004	25.36
Eylül 2004	25.09

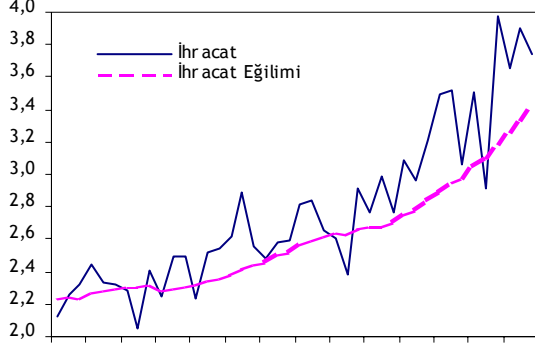
II. İHRACAT

Genel Değerlendirme

24. İhracat 2003 yılının Haziran ayında önceki yılın aynı ayına göre yüzde 35,4 oranında artarak 3,7 milyar ABD doları olmuştur. Böylelikle, yılın ilk yarısındaki ihracat önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 32,1 oranında artarak 21,7 milyar ABD doları, on iki aylık ihracat ise yüzde 26,6 oranında artarak 41 milyar ABD dolarına ulaşmıştır.

İHRACAT ve İHRACAT EĞİLİMİ†

(milyar ABD doları)

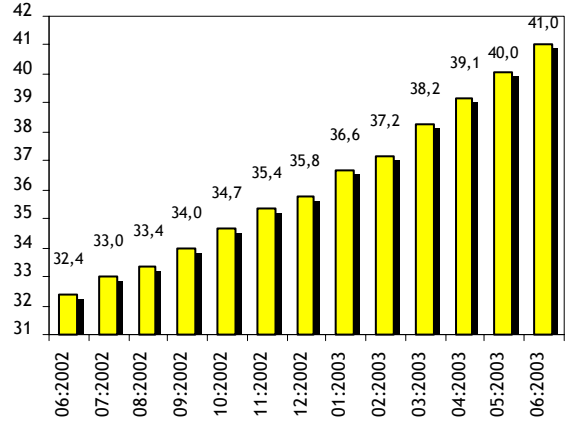

† İhracat eğilimi 12 aylık hareketli ortalama ile hesaplanmıştır.

Kaynak: DİE.

İHRACAT

(on iki aylık, milyar ABD doları)

Kaynak: DİE.

İHRACAT (milyon ABD doları)

	Haziran				Ocak-Haziran			
	2002	2003	% Değişim	% Katkı	2002	2003	% Değişim	% Katkı
Toplam	2766	3745	35,4		16423	21698	32,1	
Tarım ve Ormançılık	115	125	8,4	0,4	855	991	16,0	0,8
Balıkçılık	3	1	-52,2	-0,1	18	27	43,5	0,0
Madencilik ve Taşocakçılığı	35	41	17,0	0,2	176	218	23,9	0,3
İmalat	2610	3567	36,7	34,6	15355	20409	32,9	30,8
Diğer	3	11	305,6	0,3	19	53	177,1	0,2
Önemli Fasıllar:								
Örme giyim eşyası	386	492	27,4	3,8	2068	2707	30,9	3,9
Kara taşıtları ve bunların aksam, parçaları	254	481	89,8	8,2	1429	2411	68,7	6,0
Örülmemiş giyim eşyası	261	309	18,3	1,7	1537	1870	21,6	2,0
Demir ve çelik	145	229	58,2	3,0	998	1611	61,4	3,7
Elektrikli makina ve cihazlar	194	232	19,4	1,4	1252	1404	12,1	0,9
Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar	178	241	35,3	2,3	945	1328	40,4	2,3
Dokumaya elverişli maddelerden hazır eşya	103	124	20,3	0,8	574	746	30,0	1,0
Demir veya çelikten eşya	72	118	63,0	1,7	687	644	-6,2	-0,3
Pamuk, pamuk ipliği, pamuklu mensucat	65	77	18,0	0,4	399	501	25,4	0,6
Mineral yakıtlar, mineral yağlar	55	85	53,8	1,1	333	505	52,0	1,1

Kaynak: DİE.

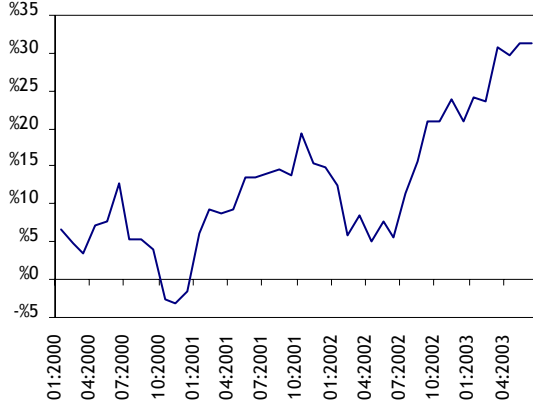
25. Türkiye'nin en büyük ihracat pazarlarından olan Euro Bölgesinde sanayi üretiminin çok zayıf seyretmesine karşın, gerek Euro Bölgesi gerekse OECD'ye ilişkin öncü göstergeler yılın ikinci yarısından itibaren çok sınırlı bir iyileşmenin gerçekleşebileceğini göstermektedir.

26. İmalat sanayiinde saat başına reel ücretlerin 2002 yılının son çeyreğinden itibaren düşük oranda yükselmeye başlamasına karşın reel ücretler halen düşük seviyesini korumaktadır. Diğer taraftan, imalat sanayiinde gözlenen verimlilik artışları da düşük ücretlerin yarattığı rekabet gücünü desteklemektedir.

27. İmalat sanayiindeki ve tarım sektöründeki ihracat artış oranlarının üç aylık eğilimleri Haziran ayında da olumlu gelişme sergilemiştir. Buna göre, imalat sanayii ihracatı artış eğilimi Haziran ayında hızlanarak yüzde 32'ye ulaşmıştır. Tarım sektörü ihracatındaki artış eğilimi ise görece olarak yavaşlamıştır.

İHRACAT: BÜYÜME ORANI

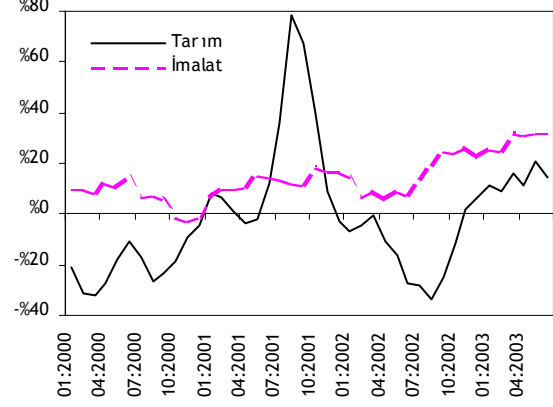
(üç aylık hareketli ortalama, yıllık % değişim)

Kaynak: DİE.

İHRACAT: SEKTÖREL BÜYÜME ORANLARI

(üç aylık hareketli ortalama, yıllık % değişim)

Kaynak: DİE.

İHRACAT: ÜLKE DAĞILIMI (milyon ABD doları)

	Haziran					Ocak-Haziran				
	2002		2003		%	2002		2003		%
	Değer	Pay (%)	Değer	Pay (%)		Değer	Pay (%)	Değer	Pay (%)	
Toplam	2984	..	3827	..	28,2	13666	..	17778	..	30,1
OECD Ülkeleri	1885	63,2	2457	64,2	30,3	10679	78,1	14156	79,6	32,6
Avrupa Birliği Ülkeleri	1464	49,1	1997	52,2	36,5	8315	60,8	11347	63,8	36,5
EFTA Ülkeleri	29	1,0	51	1,3	75,1	185	1,4	253	1,4	36,5
Diğer OECD Ülkeleri	392	13,1	408	10,7	4,1	2179	15,9	2556	14,4	17,3
OECD dışı	773	25,9	1141	29,8	47,6	5132	37,6	6693	37,6	30,4
Avrupa Ülkeleri	235	7,9	351	9,2	49,2	1654	12,1	2093	11,8	26,6
Afrika Ülkeleri	126	4,2	155	4,1	23,1	825	6,0	1070	6,0	29,6
Amerika Ülkeleri	14	0,5	21	0,6	54,1	129	0,9	121	0,7	-5,7
Orta Doğu Ülkeleri	263	8,8	439	11,5	67,0	1626	11,9	2207	12,4	35,7
Diğer Asya Ülkeleri	124	4,2	172	4,5	38,7	812	5,9	1165	6,6	43,5
Diğer Ülkeler	11	0,4	3	0,1	-75,4	87	0,6	37	0,2	-57,6
Türkiye Serbest Bölgeleri	108	3,6	148	3,9	36,4	612	4,5	849	4,8	38,7
Seçilmiş Ülkeler										
Almanya	452	15,2	588	15,4	29,9	2651	19,4	3514	19,8	32,6
ABD	296	9,9	282	7,4	-5,0	1582	11,6	1792	10,1	13,3
İngiltere	229	7,7	289	7,6	26,2	1281	9,4	1620	9,1	26,4
İtalya	189	6,3	284	7,4	50,1	1130	8,3	1530	8,6	35,4
Fransa	194	6,5	226	5,9	17,0	1019	7,5	1256	7,1	23,3
Rusya	69	2,3	106	2,8	52,9	640	4,7	583	3,3	-8,8

Kaynak: DİE.

28. Haziran ayında ihracat artışına en büyük katkıyı yapan mal grupları sırasıyla kara taşıtları, örme giyim eşyası, demir ve çelik ile kazanlar-makineler-mekanik cihazlar ihracatı

olmuştur. Bu ayda söz konusu sektörlerin ihracatı toplam ihracatın yüzde 38,5'ini oluşturmuştur.

29. Haziran ayında AB ülkelerine yapılan ihracat yüzde 36,5 oranında artmış, ABD'ye yapılan ihracat ise yüzde 5 oranında azalmıştır. Irak'a yönelik hareketin sona ermesiyle birlikte Orta Doğu ülkelerine yapılan ihracat yükselmeye başlamış, Haziran ayında önceki yılın aynı ayına göre yüzde 67 oranında artmıştır. 2002 yılının son çeyreğinden itibaren gerilemeye başlayan Rusya'ya yapılan ihracat, Haziran ayında bu eğilimini tersine çevirmiştir. Ocak-Haziran dönemleri itibariyle Rusya'ya yapılan ihracat 2003 yılında yüzde 8,8 oranında azalmıştır.

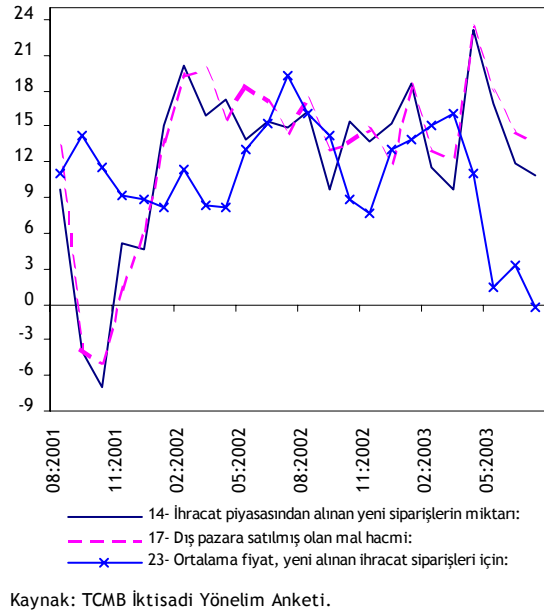
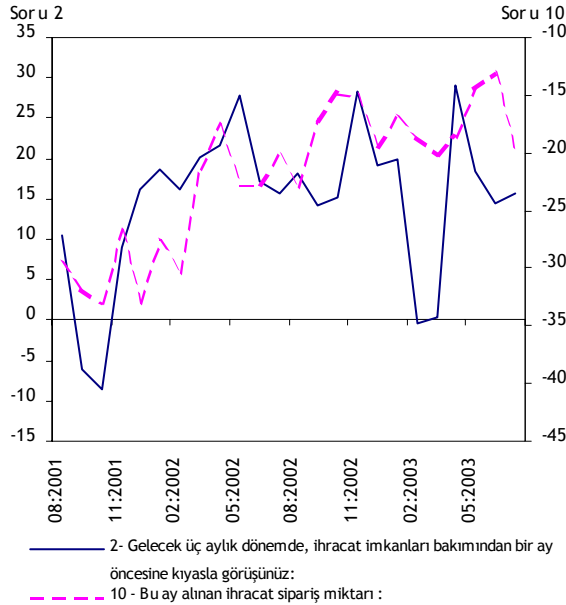
Görünüm

30. TCMB İktisadi Yönelim Anketi Temmuz ayı sonuçlarına göre, gelecek üç aylık dönemde ihracat imkânlarını bir önceki aya göre daha iyimser şekilde değerlendirenlerin oranı Haziran ayına kıyasla düşük oranda yükselmiştir. Ancak, anket sonuçlarına göre içinde bulunulan ayda alınan ihracat siparişlerini normalden az olarak nitelendirenlerin oranı Temmuz ayında yükselmiştir.

31. İhracat imkanları konusunda artan iyimser beklentilere karşın, anket katılımcıları gelecek üç aylık dönemde gerek yeni ihracat siparişlerinin, gerekse bu dönemde dış piyasada satılmış olması beklenen mal hacminin daha düşük oranda artmasını beklemektedir. Diğer taraftan, ihracat piyasasından alınacak yeni siparişler için gelecek üç ayda fiyatların artmasını bekleyenlerin oranı Temmuz ayında gerilemiştir.

32. Türk lirasında 2003 yılının ikinci çeyreğinde görülen güçlenme eğilimine paralel olarak, gelecek üç ayda ihracat siparişi alınmasını kısıtlayacağı düşünülen faktörler içinde fiyat rekabetinin payı yükselmiştir. Irak savaşının sona ermesi ulaştırma kaynaklı endişelerin ortadan kalmasına ve dış konjonktür kaynaklı sorunların payının azalmasına neden olmuştur.

İHRACATA İLİŞKİN BEKLENTİLER

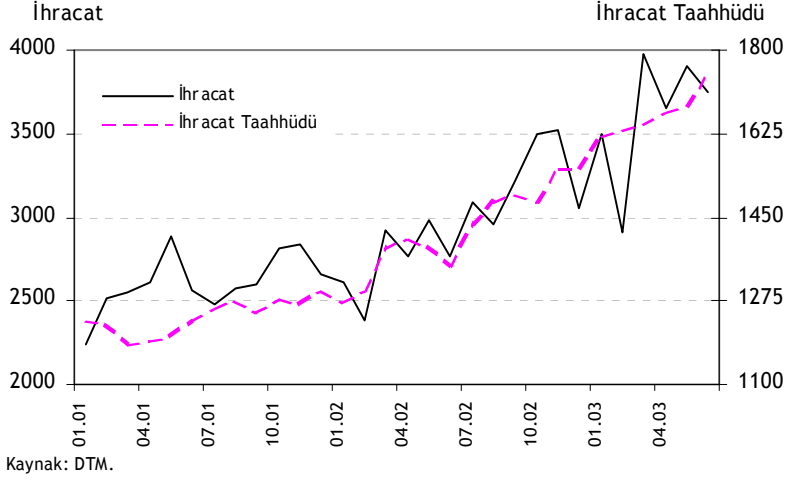

33. Dahilde işleme rejimi kapsamında bulunulan ihracat taahhüdü hacmi 2003 yılının ilk yarısında önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 27,6 oranında artarak 11,6 milyar ABD dolarına ulaşmıştır. Bu dönemde dahilde işleme rejimine tâbi olarak yapılması öngörülen ithalat ise yüzde 28,9 oranında artarak 7,3 milyar ABD doları olmuştur. 2002 yılı ortalarından itibaren artış eğiliminde olan dahilde işleme rejimi kapsamında taahhüt edilen ihracatın en fazla on iki ay içinde yapılma zorunluluğu göz önüne alındığında, yılın kalanında da ihracattaki yüksek oranlı artışın devam etmesi beklenmektedir.

DAHİLDE İŞLEME KAPSAMINDAKİ İHRACAT TAAHHÜDÜ

(12 aylık hareketli ort.) ve

TOPLAM İHRACAT (milyon ABD doları)

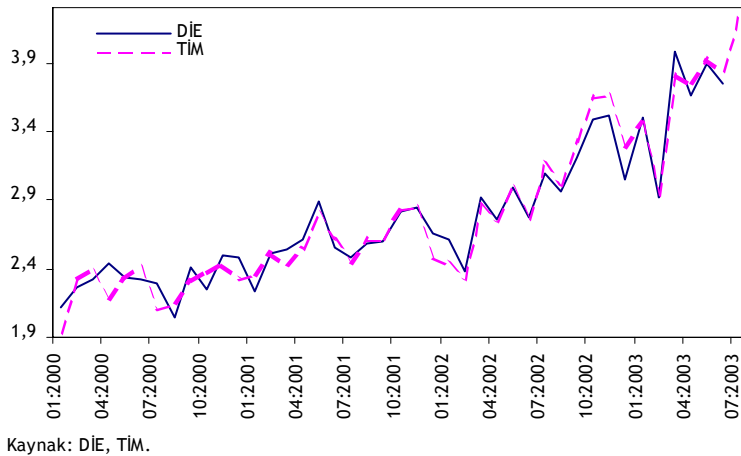

34. Temmuz ayında gerilemiş olmasına karşın, euronun ABD doları karşısında halen geçen yılki düzeyinden yüksekte bulunması, euro kullanılarak yapılan ihracattaki artış oranının ABD doları cinsinden daha yüksek olarak kaydedilmesine yol açmaya devam etmektedir.

35. Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) verilerine göre ihracat Temmuz ayında önceki yılın aynı ayına göre yüzde 34,3 oranında artarak 4,2 milyar ABD doları olmuştur. On iki aylık ihracat Temmuz ayında 42,8 milyar ABD dolarına ulaşmıştır.

36. TİM'in kendi sınıflaması dahilinde, tarım ürünleri ihracatı Temmuz ayında önceki yılın aynı ayına göre yüzde 48,6 oranında artmıştır. TİM kayıtlarına göre sanayi ürünleri ihracatı ise yüzde 32,9 oranında artmıştır. Temmuz ayında hazır giyim ve konfeksiyon ihracatındaki artış oranı ortalamasının altında kalarak yüzde 26 oranında artmıştır. Taşıt araçları ve yan sanayi ihracatı ise Temmuz ayındaki yüzde 63,4 oranı ile ortalamadan yüksek artış kaydetmiştir.

İHRACAT: DİE-TİM KARŞILAŞTIRMASI (milyar ABD doları)

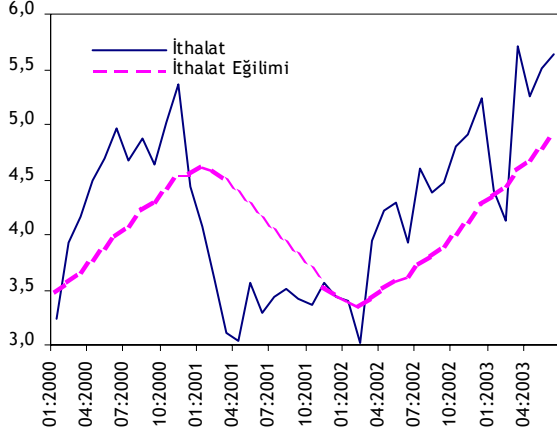

III. İTHALAT

Genel Değerlendirme

37. İthalat 2003 yılının Haziran ayında önceki yılın aynı ayına göre yüzde 43,4 oranında artarak 5,6 milyar ABD doları olmuştur. Böylelikle, yılın ilk yarısındaki ithalat önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 34,4 oranında artarak 30,6 milyar ABD doları, on iki aylık ithalat ise yüzde 35,6 oranında artarak 59 milyar ABD dolarına ulaşmıştır.

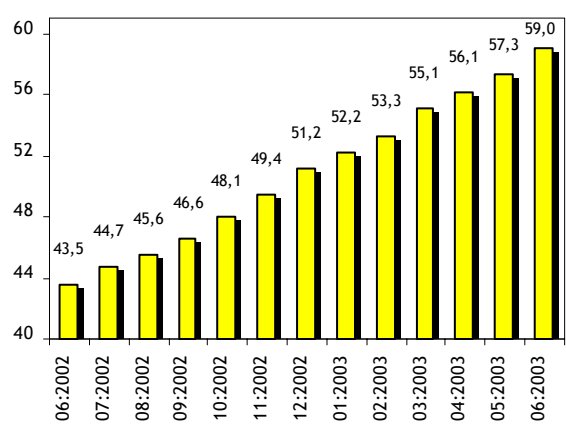
İTHALAT ve İTHALAT EĞİLİMİ†
(milyar ABD doları)

† İthalat eğilimi 12 aylık hareketli ortalama ile hesaplanmıştır.

Kaynak: DİE.

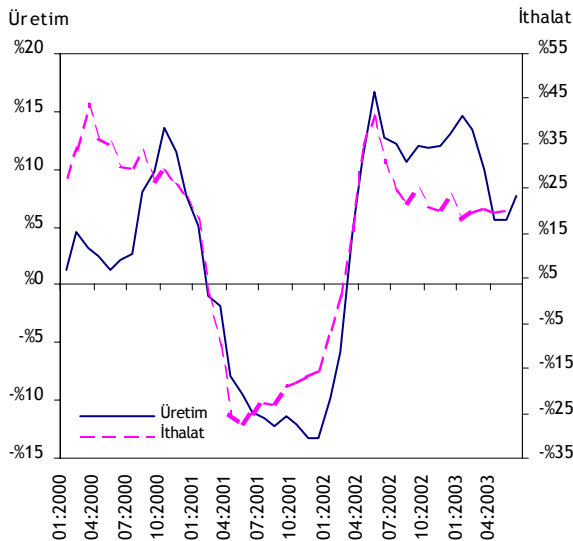
İTHALAT
(on iki aylık, milyar ABD doları)

Kaynak: DİE.

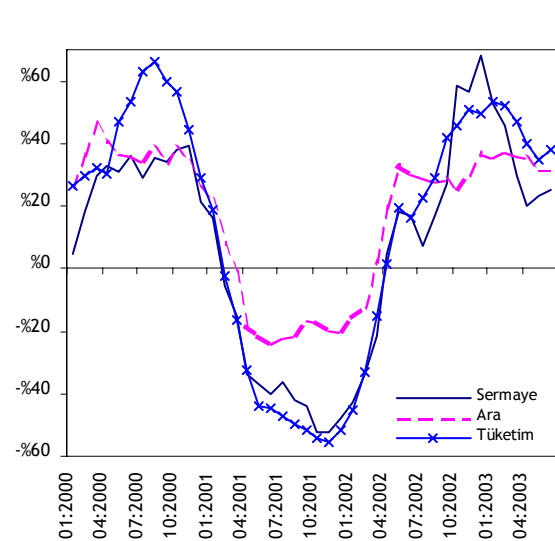
38. Yurt içi sanayi üretimindeki büyümenin güçlü şekilde devam etmesi Haziran ayında ara malı ithalatındaki artış eğilimini desteklemiştir. Diğer taraftan, kapasite kullanım oranlarının yüksek seviyelere ulaşması üretim artışının sürdürülebilmesi için yeni yatırımları gerektirmektedir. Reel kesim güvenindeki olumlu seyrin de etkisiyle, firmaların üretim kapasitelerini güçlendirme amaçlı yeni yatırımlara yönelmekte olmasından ötürü sermaye malı ithalatı artış eğilimine girmiştir.

İMALAT SANAYİ ÜRETİM ve ARA MALI İTHALAT
ENDEKSLERİ: BÜYÜME ORANLARI
(üç aylık hareketli ortalama, yıllık % değişim)

Kaynak: DİE.

İTHALAT: BÜYÜME ORANLARI
(üç aylık hareketli ortalama,
yıllık % değişim)

Kaynak: DİE.

İTHALAT (milyon ABD doları)

	Haziran				Ocak-Haziran			
	2002	2003	% Değişim	% Katkı	2002	2003	% Değişim	% Katkı
Toplam	3926	5632	43,4	..	22796	30628	34,4	..
Sermaye Malları	660	935	41,6	7,0	3498	4469	27,8	4,3
Ara Malları	2826	4084	44,5	32,0	16985	22901	34,8	26,0
Tüketim Malları	405	578	42,7	4,4	2172	3071	41,4	3,9
Diğer	35	35	-0,2	0,0	142	187	32,1	0,2
Önemli Fasıllar:								
Mineral yakıtlar, mineral yağlar	612	731	19,3	3,0	4054	5229	29,0	5,2
Ham petrol	351	349	-0,5	0,0	1835	2285	24,5	2,0
Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar	662	864	30,5	5,1	3293	4282	30,0	4,3
Demir ve çelik	181	350	93,0	4,3	1029	2295	123,1	5,6
Elektrikli makine ve cihazlar	315	469	48,7	3,9	1973	2379	20,6	1,8
Kara taşıtları ve bunların aksam, parçaları	183	415	126,5	5,9	844	1771	109,9	4,1
Plastik ve mamulleri	193	268	38,8	1,9	1076	1457	35,4	1,7
Organik kimyasal ürünler	145	185	27,1	1,0	911	1127	23,8	0,9
Eczacılık ürünleri	127	168	31,8	1,0	668	953	42,5	1,2
Pamuk, pamuk ipliği, pamuklu mensucat	105	163	55,7	1,5	721	814	12,9	0,4
Optik alet ve cihazlar	83	102	22,6	0,5	473	575	21,7	0,4

Kaynak: DİE.

İTHALAT: ÜLKE DAĞILIMI (milyon ABD doları)

	Haziran					Ocak-Haziran				
	2002		2003		% Değişim	2002		2003		% Değişim
	Değer	Pay (%)	Değer	Pay (%)		Değer	Pay (%)	Değer	Pay (%)	
Toplam	3926	..	5632	..	43,4	22796	..	30628	..	34,4
OECD Ülkeleri	2552	65,0	3694	65,6	44,8	14620	64,1	19212	62,7	31,4
Avrupa Birliği Ülkeleri	1859	47,3	2637	46,8	41,9	10119	44,4	13742	44,9	35,8
EFTA Ülkeleri	188	4,8	312	5,5	66,0	1136	5,0	1541	5,0	35,7
Diğer OECD Ülkeleri	505	12,9	745	13,2	47,5	3366	14,8	3929	12,8	16,7
OECD dışı	1339	34,1	1887	33,5	40,9	7898	34,6	11152	36,4	41,2
Avrupa Ülkeleri	468	11,9	654	11,6	39,5	2730	12,0	3843	12,5	40,7
Afrika Ülkeleri	128	3,2	224	4,0	76,0	1229	5,4	1596	5,2	29,9
Amerika Ülkeleri	75	1,9	134	2,4	78,4	317	1,4	461	1,5	45,5
Orta Doğu Ülkeleri	313	8,0	338	6,0	8,1	1610	7,1	2195	7,2	36,3
Diğer Asya Ülkeleri	344	8,8	532	9,5	54,8	1902	8,3	2926	9,6	53,9
Diğer Ülkeler	12	0,3	4	0,1	-62,5	110	0,5	131	0,4	19,3
Türkiye Serbest Bölgeleri	36	0,9	52	0,9	45,9	277	1,2	264	0,9	-4,8
Seçilmiş Ülkeler										
Almanya	552	14,1	760	13,5	37,7	2929	12,8	3902	12,7	33,2
İtalya	357	9,1	483	8,6	35,2	1815	8,0	2441	8,0	34,5
Rusya	275	7,0	368	6,5	33,6	1645	7,2	2252	7,4	36,9
Fransa	267	6,8	345	6,1	29,1	1327	5,8	1760	5,7	32,7
ABD	217	5,5	297	5,3	36,9	1521	6,7	1668	5,4	9,7
İngiltere	159	4,0	271	4,8	71,0	968	4,2	1631	5,3	68,5

Kaynak: DİE.

39. Türk lirasının yılın ikinci çeyreğinde güçlenme eğilimine girmesi de ithalat artışını destekleyici bir diğer unsur olmuştur. Türk lirasındaki değerlenmenin etkisi tüketim malı ithalatında diğer mal gruplarına göre daha yüksek olmaktadır.

40. Tüketim harcamalarının yılın ilk çeyreğinde yükselmiş olması ve tüketici güveninde Nisan ayından bu yana gözlenen olumlu gelişmeler tüketim mali ithalatının yükselmesinde etkili olmuştur. Nitekim, yurt içi otomobil satışlarında ithal otomobillerin payı Haziran ayında önceki yılın aynı ayına göre artış kaydetmiştir.

41. Haziran ayında ithalat artışına en fazla katkısı yapan mal grubu kara taşıtları ve bunların aksam-parçaları, kazanlar-makineler-mekanik cihazlar, demir ve çelik, elektrikli makine ve cihazlar ile mineral yakıtlar ve yağlar olmuştur. Söz konusu mal gruplarının ithalatı Haziran ithalatının yüzde 50,2'sini oluşturmuştur.

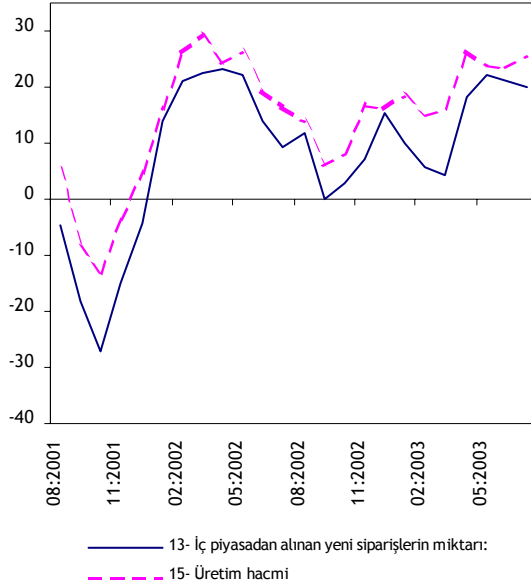
Görünüm

42. TCMB İktisadi Yönelim Anketi Temmuz ayı verilerine göre gelecek üç aylık dönemde iç piyasadan alınacak siparişler ile hammadde stok hacminin artacağına dair beklentiler Haziran ayına göre gerilemiştir. Gelecek üç aydaki üretim hacminin artacağına dair beklentiler ise Temmuz ayında artmıştır.

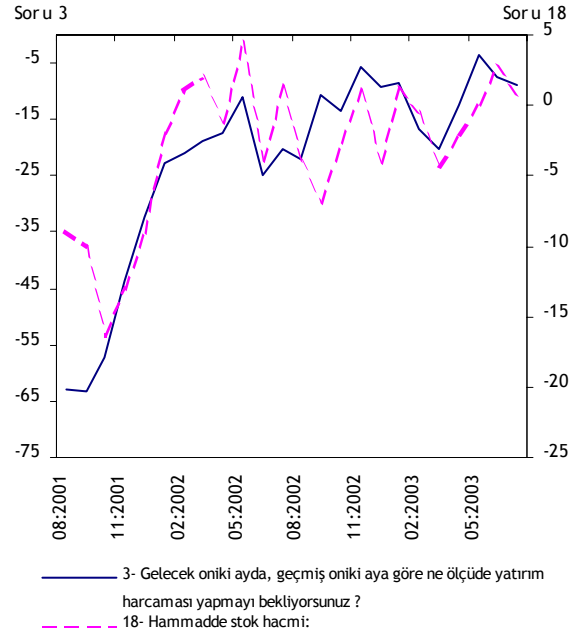
43. Gerek İktisadi Yönelim Anketi sonuçları gerekse DİE İmalat Sanayii Eğilim Anketi sonuçları gelecek üç aylık dönemde üretim artışının devam edeceğini göstermektedir. Buna yönelik olarak ara mali ithalatının da paralel bir seyir izlemesi beklenmektedir. İç piyasadan alınan yeni siparişler ve hammadde stok hacminin düşeceğine dair beklentiler ise üretim artışının ihracata yöneleceğini göstermektedir.

44. İthalde alınan katma değer vergisi (KDV) rakamlarına göre Temmuz ayında ham petrol hariç ithalatın 5,4 milyar ABD doları olması beklenmektedir.

İTHALATA İLİŞKİN BEKLENTİLER

Kaynak: TCMB İktisadi Yönelim Anketi.

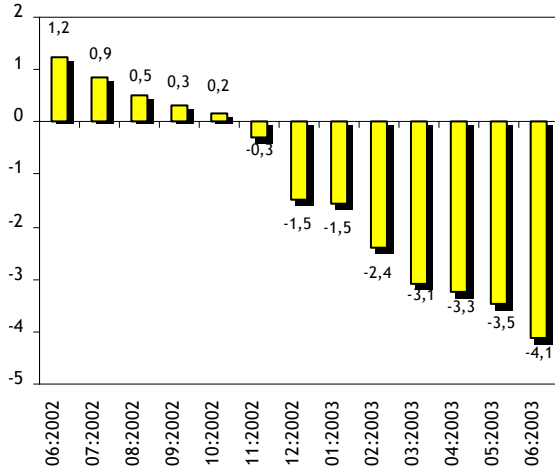
Kaynak: TCMB İktisadi Yönelim Anketi.

IV. CARI İŞLEMLER

45. Cari işlemler dengesi 2003 yılı Haziran ayında 495 milyon ABD doları, yılın ilk altı aylık döneminde ise 4 milyar ABD doları açık vermiştir. On iki aylık cari işlemler açığı Haziran ayında 4,1 milyar ABD doları olmuştur.

CARİ İŞLEMLER DENGESİ

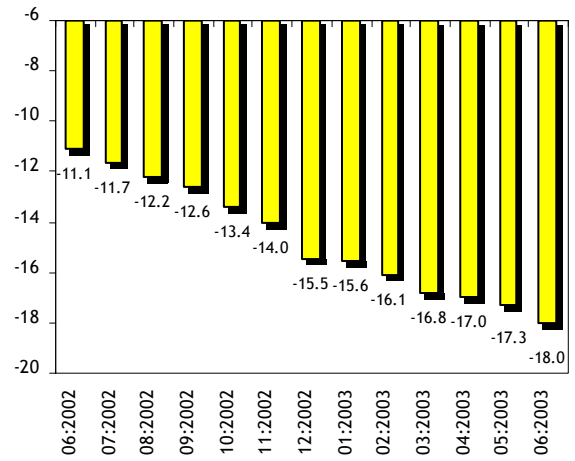
(on iki aylık, milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB.

DIŞ TİCARET DENGESİ

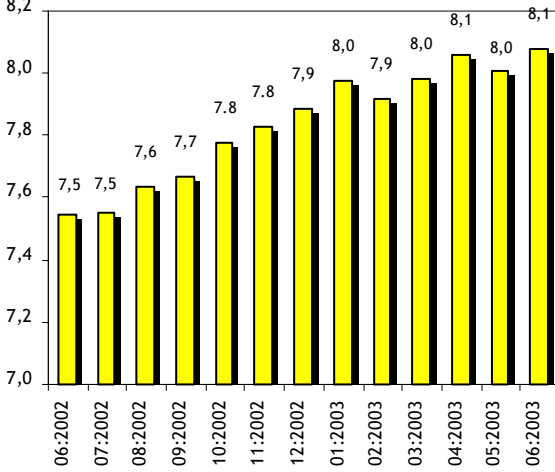
(on iki aylık, milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB.

HİZMETLER DENGESİ

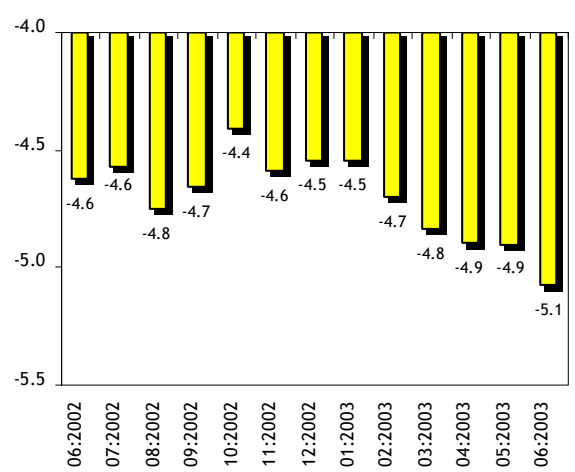
(on iki aylık, milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB.

YATIRIM GELİRİ DENGESİ

(on iki aylık, milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB.

46. 2003 yılı Ocak-Haziran döneminde dış ticaret açığının sürekli olarak genişlemesine ek olarak yatırım geliri dengesi açığında özellikle son ay belirginleşen bir büyüme söz konusudur. Bu çerçevede, 2002 yılının son çeyreğinde dengeye oldukça yakın olan cari işlemler hesabı, 2003 yılı Ocak ayından bu yana büyüyen bir açık vermeye başlamış ve bu eğilimini Haziran ayında da sürdürmüştür.

47. Yılın ilk yarısında sanayi üretiminde gözlenen artışla beraber imalat sanayi ürünleri ihracatında artış gözlenmiştir. Öte yandan, Türk lirasının değerlenmesi ve aynı zamanda ithalat fiyatlarındaki yükseliş nedeniyle ithalatta artış kaydedilmiştir. Toplam ihracat yılın ilk yarısında yüzde 32,1 oranında artış göstermiştir. Diğer taraftan, aynı dönemde ithalat yüzde 34,4 oranında artmıştır. Bu gelişmelerin sonucunda ödemeler dengesi tanımlamasına

göre dış ticaret açığı 2002 yılı Ocak-Haziran dönemindeki 3,2 milyar ABD dolarından 2003 yılı aynı dönemde 5,5 milyar ABD dolarına ulaşmıştır.

CARI İŞLEMLER (milyon ABD doları)								
	2002							2003
	Oca-Haz	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Oca-Haz
Cari İşlemler Dengesi	-1373	-47	-1178	-970	-803	-508	-495	-4001
Dış Ticaret Dengesi	-3150	-476	-673	-1116	-1003	-927	-1257	-5452
Toplam Mal İhracatı	18275	3660	3210	4241	3884	4186	4186	23410
Toplam Mal İthalatı	-21425	-4142	-3887	-5389	-4948	-5186	-5310	-28862
Hizmetler Dengesi	2400	336	136	334	327	653	809	2591
Gelir	5988	894	726	881	887	1244	1495	6127
Gider	-3588	-558	-590	-551	-560	-591	-686	-3536
Yatırım Geliri Dengesi	-2241	-227	-821	-464	-388	-526	-336	-2762
Gelir	1284	179	163	258	169	211	231	1211
Gider	-3525	-406	-984	-722	-557	-737	-567	-3973
Cari Transferler	1618	320	180	280	261	292	289	1622
İşçi Gelirleri	982	156	114	170	152	202	183	977
<i>Bilgi için:</i>								
Bavul Ticareti	1852	163	298	296	287	359	308	1711
Parasal Olmayan Altın (net)	-596	-105	-209	-253	-156	-172	-260	-1155
Turizm Geliri	2983	247	264	292	329	637	896	2665
Faiz Geliri	434	41	55	38	42	90	106	372
Faiz Gideri	-2141	-209	-471	-492	-313	-487	-308	-2280

Kaynak: TCMB.

48. Bavul ticaretinde yılın ilk çeyreğinde Irak savaşının yarattığı belirsizliklerin olumsuz etkilerinin devam etmekte olması sonucunda, 2003 yılı Ocak-Haziran döneminde bavul ticareti yoluyla yapılan ihracat önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 7,6 oranında azalarak 1,7 milyar ABD doları olmuştur.

49. Parasal olmayan altın net ithalatındaki artış Haziran ayında devam etmiştir. Bu çerçevede, Ocak-Haziran döneminde önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 94 oranında artan parasal olmayan altın net ithalatı 1,2 milyar ABD doları olmuştur.

50. Hizmet gelirleri Ocak-Haziran döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 8 oranında artış göstermiştir. Dış ticaret hacminin genişlemesinden ötürü navlun ve diğer taşımacılık hizmetlerine ait gelir ve gider kalemleri önceki yılın aynı dönemine göre yükselirken, finansal hizmet giderlerinde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 51 oranında bir azalma göze çarpmaktadır.

TURİZM GELİRLERİ								
	2002							2003
	Oca-Haz	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Oca-Haz
Turizm Gelirleri (milyon ABD doları)	3075	247	264	292	329	637	896	2664
Kişi Sayısı (bin kişi)	4517	425	444	494	539	985	1343	4229
Ortalama Harcama (ABD doları)	681	581	594	590	611	646	667	630

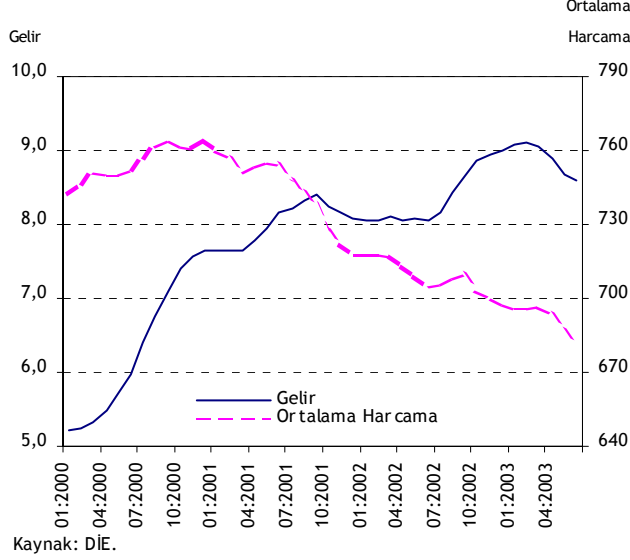
Kaynak: DİE.

51. DİE tarafından açıklanan turizm gelirleri Ocak-Haziran döneminde önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 13,4 oranında gerileyerek 2,7 milyar ABD doları olmuştur. Aynı dönemde Türkiye'den çıkış yapan yabancı ziyaretçi sayısında ise yüzde 6,4 oranında azalış kaydedilmiştir. Böylece, ziyaretçi başına düşen ortalama harcama tutarında gözlenen düşüş eğilimi bu dönemde de devam etmiştir.

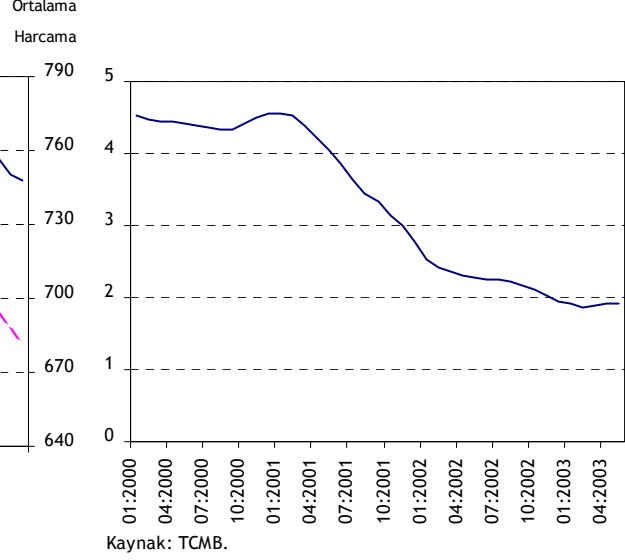
52. Irak savaşının başlamasının etkisiyle Nisan ayına kadar ziyaretçi sayısı ve turizm gelirlerinde gerileme görülmüştür. Savaşın sona ermesiyle bölgedeki belirsizliklerin azalması

ve turizm sezonunun başlamasının etkisiyle turizm sektöründe canlanma görülmektedir. Nitekim DİE'nin Haziran ayı istatistiklerine göre yabancı ziyaretçi sayısı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 1,9 oranında artmıştır.

TURİZM GELİRLERİ (on iki aylık, milyar ABD doları),
ORTALAMA HARCAMA (on iki aylık, ABD doları)

İŞÇİ GELİRLERİ: ÖZEL
(on iki aylık, milyar ABD doları)

53. Yatırım geliri hesabı 2003 yılının Ocak-Haziran döneminde 2,8 milyar ABD doları açık vermiştir. Bu açığın en önemli belirleyicileri portföy yatırımı giderleri ve faiz giderleri olmuştur. Bu dönemde, özellikle genel hükümet ve diğer sektörlerin uzun vadeli borç faiz ödemelerindeki artış nedeniyle faiz gideri artmış ve 2,3 milyar ABD doları olmuştur. Aynı dönemde Hazine'nin ihraç ettiği tahvil/bono gibi borç senetlerine ilişkin faiz ödemelerini ve yabancıların satın almış olduğu hisse senetlerine ait temettü ödemelerini içeren portföy yatırımı giderleri de yükselmiş ve 1,4 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

54. Cari transferler 2003 yılının ilk yarısında 2002 yılının aynı dönemine göre belirgin bir artış göstermemiş ve 1,6 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde, işçi gelirlerinde 2002 yılı Ocak-Haziran dönemine göre bir azalış kaydedilmiştir. Bu çerçevede, işçi gelirleri 2002 yılı Ocak-Haziran döneminde 982 milyon ABD doları olarak gerçekleşirken, söz konusu rakam 2002 yılının Ocak-Haziran döneminde 977 milyon ABD doları olarak kaydedilmiştir.

V. SERMAYE HAREKETLERİ

55. 2003 yılının Haziran ayında finans hesabı 498 milyon ABD doları açık vermiştir. Aynı ayda IMF kredileri ve resmi rezerv değişimleri dışarıda tutulduğunda 100 milyon ABD doları net sermaye girişi olurken, 12 aylık olarak 1,9 milyar ABD doları; Ocak-Haziran döneminde de 2,7 milyar ABD doları net sermaye girişi olmuştur.

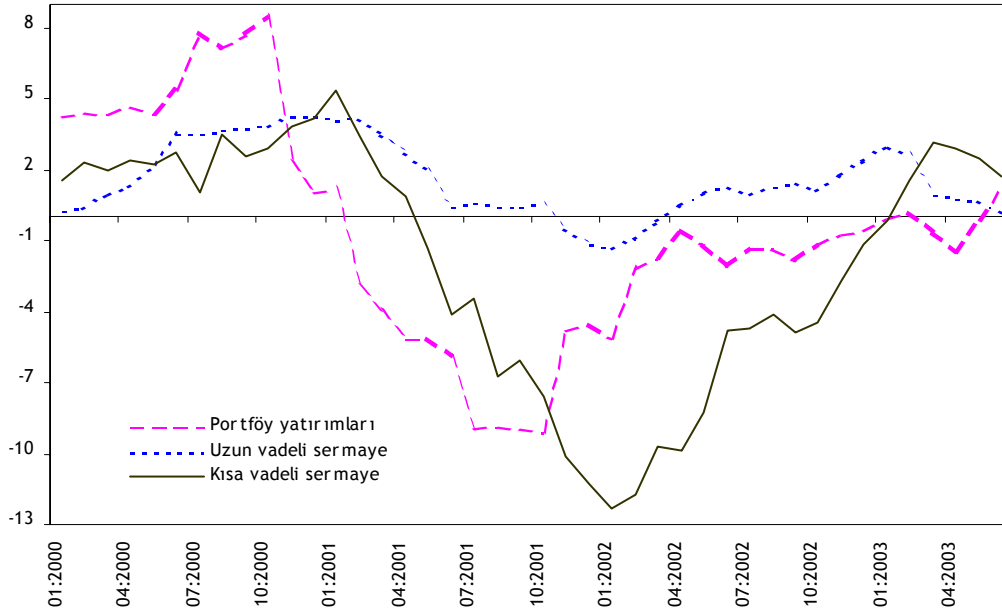
56. Yılın ilk yarısında doğrudan yabancı sermaye girişi oldukça sınırlı gerçekleşirken, Irak savaşından dolayı, Şubat-Nisan döneminde çıkış yönlü hareket izleyen portföy yatırımları Mayıs ve Haziran aylarında giriş yönlü bir hareket izlemiştir. Buna karşın, Ocak-Nisan döneminde bankaların döviz varlıklarındaki artış sonucu 4,4 milyar ABD doları fazla veren diğer yatırımlar, Mayıs ve Haziran aylarında açık vermiştir.

SERMAYE VE FİNANS HESABI (milyon ABD doları)

	2002							2003
	Oca-Haz	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Oca-Haz
Sermaye ve Finans Hesabı	2383	1155	2306	671	98	-1041	-498	2691
Finans Hesabı	2383	1155	2306	671	98	-1041	-498	2691
Doğrudan Yatırımlar	406	6	-5	3	-4	31	-5	26
Portföy Yatırımları	-794	1108	-381	-802	-274	592	769	1012
Diğer Yatırımlar	5160	2050	1087	406	456	-1031	-781	2186
Rezerv Varlıklar	-2389	-2009	1606	1064	-80	-633	-481	-533
Net Hata Noksan	-1010	-1108	-1128	299	705	1549	993	1310
<i>Bilgi için:</i>								
<i>Kısa Vade</i>	272	1762	1130	1791	-160	-1161	-155	3207
<i>Uzun Vade</i>	817	350	-44	-1272	-23	169	-509	-1329
<i>IMF Kredileri</i>	4071	-62	0	-113	639	-39	-39	308

Kaynak: TCMB.

SERMAYE HAREKETLERİ (on iki aylık. milyar ABD doları)

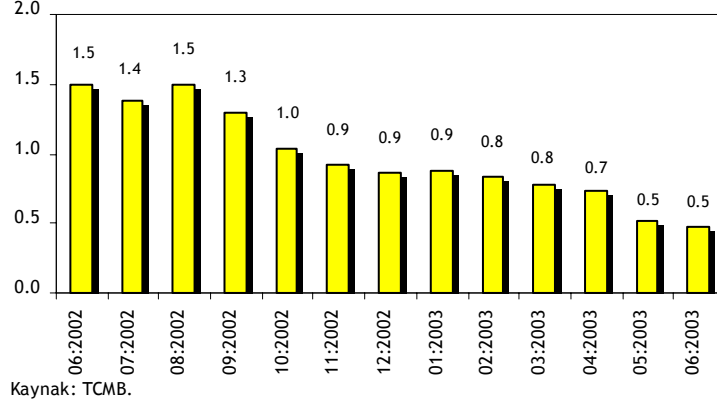
Kaynak: TCMB.

57. 2003 yılının ilk yarısında gerçekleşen 26 milyon ABD doları tutarındaki net doğrudan yabancı sermaye girişi, büyük ölçüde yabancı şirketlerin yurt dışındaki ortaklarından sağladığı uzun vadeli kredilerdeki artıştan kaynaklanmıştır. Doğrudan

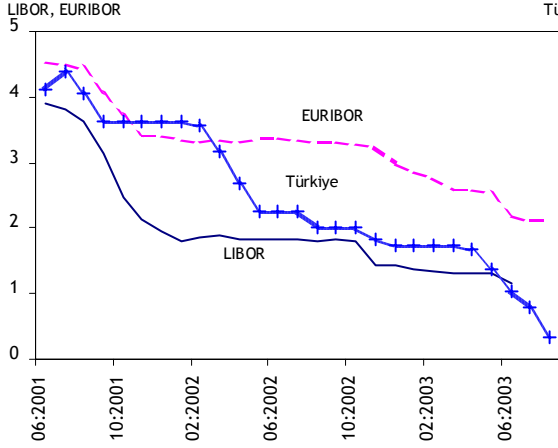
yatırımların eğilimi incelendiğinde, 2002 Ağustos ayından beri süregelen düşüş yönlü hareketin devam ettiği göze çarpmaktadır.

DOĞRUDAN YATIRIMLAR

(on iki aylık, milyar ABD doları)

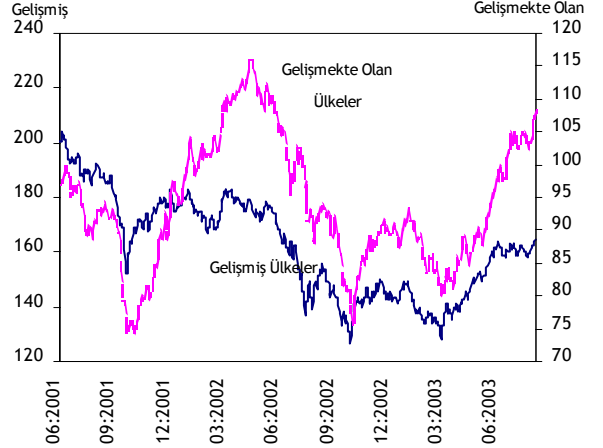

FAİZ ORANLARI (aylık ortalama, yüzde)

LIBOR: 1-ay vadeli ABD doları mevduat için önerilen faiz oranı.
 EURIBOR: 1-ay vadeli euro mevduat için önerilen faiz oranı.
 Türkiye için: Bankalararası para piyasasında oluşan gecelik faiz oranı.
 Kaynak: IMF, www.euribor.org, TCMB.

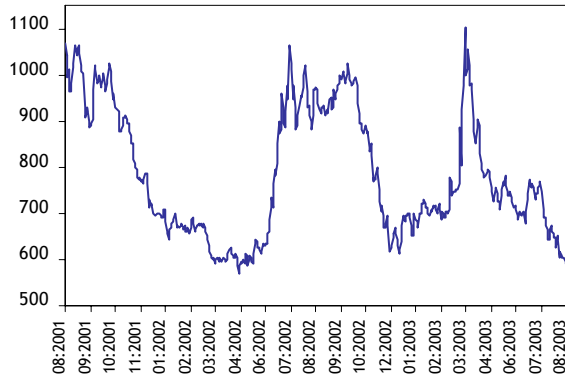
DOW JONES HİSSE SENEDİ FİYAT ENDEKSLERİ

Kaynak: Dow Jones.

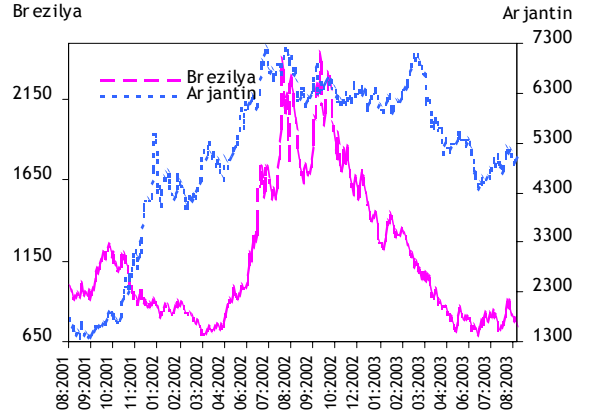
İKİNCİL PİYASA TAHVİL SPREADLERİ (baz puan)

TÜRKİYE

Kaynak: JP Morgan.

BREZİLYA ve ARJANTİN

Kaynak: JP Morgan.

Spread: Ülkelerin devlet tahvilleri getirileri ve ABD Hazine tahvil getirileri arasındaki fark.

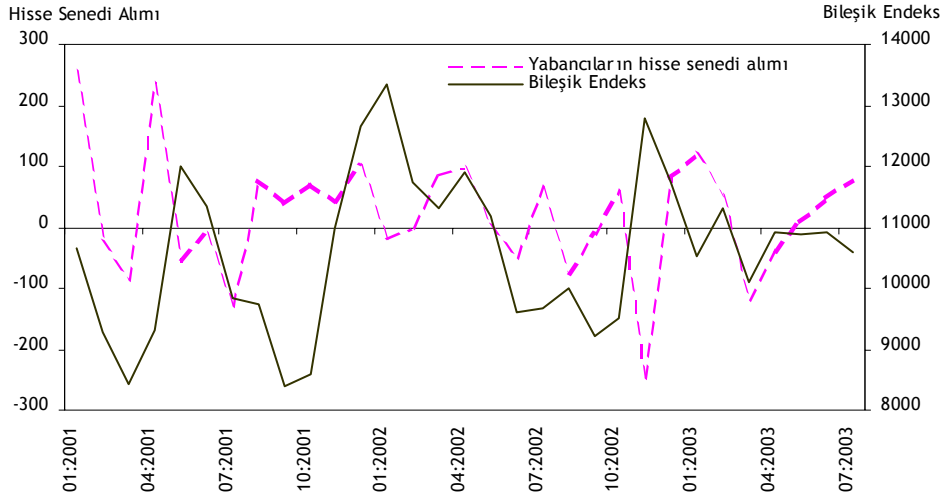
58. Uluslararası piyasalarda faiz oranları merkez bankalarının politikalarına paralel şekilde gerilemeye devam etmektedir. Haziran ayında ABD Merkez Bankası ve Avrupa Merkez Bankası temel faiz oranlarını düşürmüştür. Bundan ötürü, LIBOR ve EURIBOR faiz oranlarında Haziran ve Temmuz aylarında gerileme görülmüştür.

PORTFÖY YATIRIMLARI (aylık, milyon ABD doları)

	2002							2003
	Oca-Haz	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Oca-Haz
Portföy Yatırımları	-794	1108	-381	-802	-274	592	769	1012
Vartıklar	-1496	-218	113	176	-111	-77	-180	-297
Genel Hükümet	-11	0	-6	0	0	0	-2	-8
Bankalar	-1177	-160	168	264	-79	-35	-214	-56
Diğer Sektörler	-308	-58	-49	-88	-32	-42	36	-233
Yükümlülükler	702	1326	-494	-978	-163	669	949	1309
Hisse Senetleri	116	119	52	-119	-42	9	48	67
Borç Senetleri	586	1207	-546	-859	-121	660	901	1242
Merkez Bankası	0	0	0	0	0	0	0	0
Genel Hükümet	698	1207	-546	-859	41	660	901	1404
Yurt İçi	205	-81	131	-561	41	210	156	-104
Yurt Dışı	493	1288	-677	-298	0	450	745	1508
Bankalar	-112	0	0	0	-162	0	0	-162

Kaynak: TCMB.

İMKB BİLEŞİK ENDEKSİ VE YABANCILARIN NET HİSSE SENEDİ ALIM

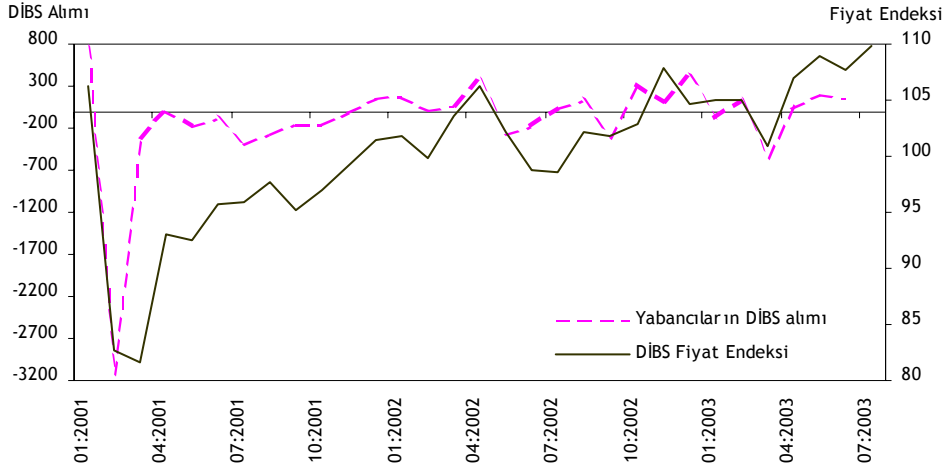

Kaynak: TCMB, İMKB.

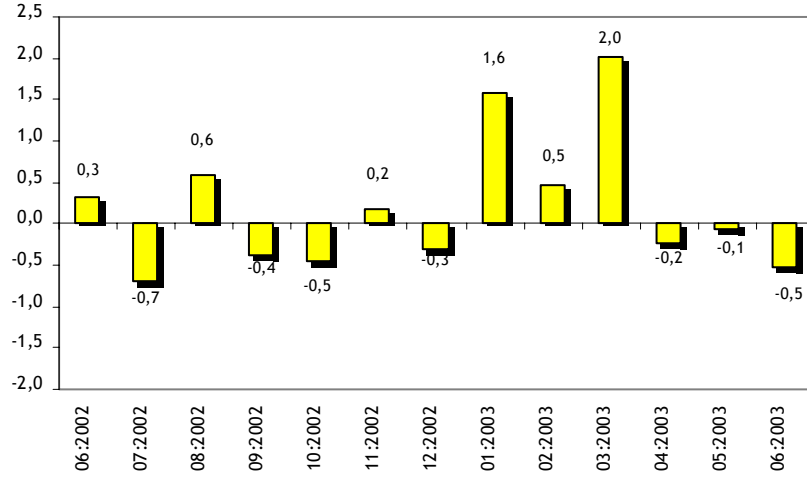
59. Şubat ve Mart aylarında çıkış yönlü eğilim izleyen portföy yatırımları, Mayıs ve Haziran aylarında giriş yönlü eğilim sergilemiştir. Haziran ayında gerek Hazine'nin yurt dışı piyasalara Eurobond ihraç etmesi, gerekse yabancıların devlet iç borçlanma senetlerine olan talebinin artması sonucu portföy yatırımlarından kaynaklanan sermaye girişi olmuştur. Portföy yatırımları altında izlenen hisse senetleri hesabı, yabancıların İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB)'nda yaptıkları hisse senedi alım-satım işlemlerini göstermektedir. Buna göre, Mart ve Nisan aylarında yabancılar İMKB'de net satıcı pozisyonunda iken, Haziran ve Temmuz aylarında sırasıyla net 48 milyon ABD doları ve 77 milyon ABD doları alım gerçekleştirmiştir.

60. Genel hükümet Haziran ayında yurt dışı piyasalarda 1,6 milyar ABD doları tutarında tahvil ihraçı gerçekleştirmiştir. Böylece yılın ilk yarısında Hazine'nin yurt dışından sağladığı kaynak tutarı 4 milyar ABD doları olmuştur. Temmuz ayında ise Hazine yurt dışı piyasalardan borçlanma gerçekleştirmemiştir.

İMKB DİBS FİYAT ENDEKSİ VE YABANCILARIN NET DİBS ALIMINI

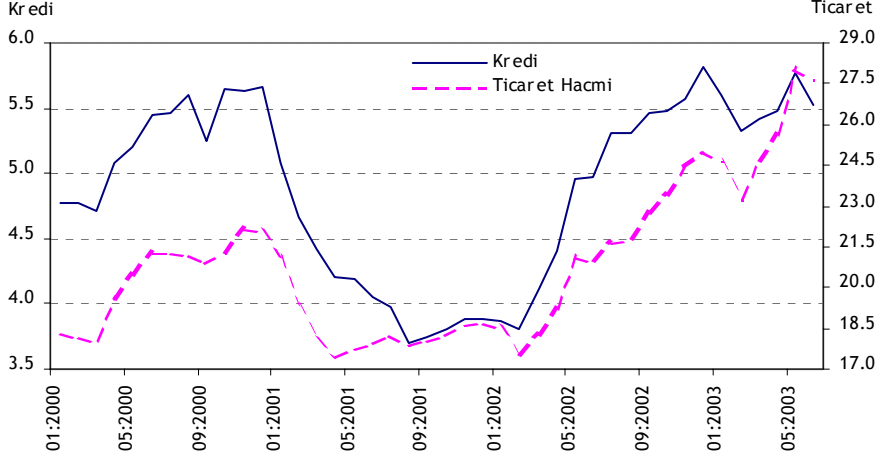
61. Bankaların yurtdışı muhabirleri ve şubeleri nezdinde tuttıkları döviz varlıklarını gösteren bankaların döviz varlıkları kalemi yılın ilk yarısında 3,2 milyar ABD doları azalmıştır. Ödemeler dengesi sunumunda bankaların döviz varlıklarındaki azalış sermaye girişi olarak nitelendirilmekte iken döviz varlıklarındaki artış sermaye çıkışı olarak kabul edilmektedir. Buna göre Haziran ayında bankaların yurt dışı muhabirleri nezdinde tuttıkları döviz varlıklarındaki artıştan kaynaklanan sermaye çıkışı 536 milyon ABD doları olmuştur.

BANKALARIN DÖVİZ VARLIKLARINDAKİ DEĞİŞİM†
(milyar ABD doları)

† (+) işaret azalışı göstermektedir.

62. 2003 yılının ilk yarısında dış ticaret hacminde görülen yüksek oranlı artışlar ticari kredi kullanımını da artırmaktadır. Bu dönemde dış ticaret hacmi geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 33,4 oranında büyürken aynı dönemde ticari kredi kullanımı yüzde 20,4 oranında artmış ve 10,9 milyar ABD doları olmuştur. Bunun 10,2 milyar ABD doları vadesi 1 yıldan az olan kısa vadeli ticari kredi kullanımından oluşmakta, bu nedenle geri ödemesinin büyük bölümü aynı dönem içinde gerçekleşmektedir.

ÖZEL SEKTÖR TİCARİ KREDİ KULLANIMI ve TİCARET HACMİ (üç aylık, milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB.

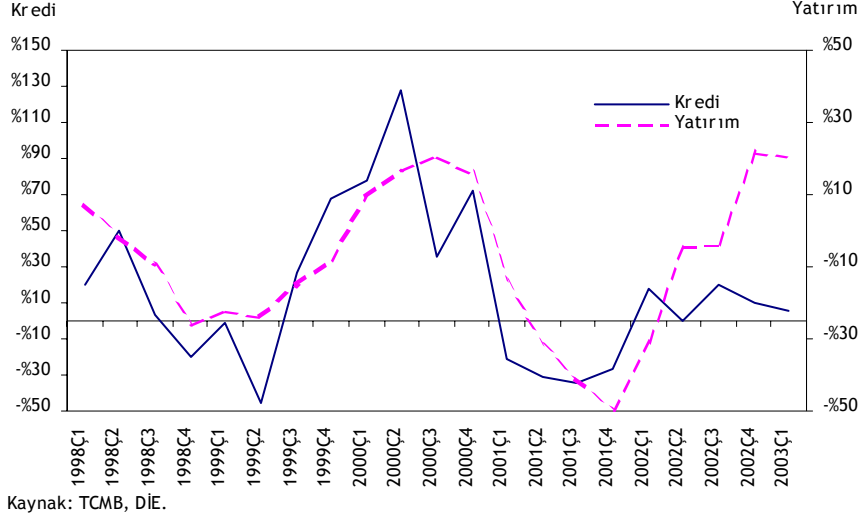
63. Bankacılık sektörünün sendikasyon kredisi kullanımları ve ana para ödemeleri sermaye ve finans hesabının önemli bir kalemini oluşturmaktadır. Bankaların genel olarak kısa vadeli kaynaklara yöndikleri gözlenmektedir. Uzun vadeli kredi kullanımlarından kaynaklanan sermaye giriş veya çıkışları küçük çaplı ve durağan bir seyir izlerken, kısa vadeli kredi kullanımları oldukça hareketli bir yapı izlemektedir.

64. 2003 yılının ilk çeyreğinde bankalar kısa vadeli kredi kullanıcısı durumunda iken, yılın ikinci çeyreğinde ise vadesi gelen sendikasyon kredileri geri ödemeleri sonucu net kredi ödeyicisi konumuna geçmiştir. Haziran ayında bankalar yurt dışından net 52 milyon ABD doları kısa vadeli kredi kullanmışlardır. Buna karşın, söz konusu ayda bankalar net 151 milyon ABD doları uzun vadeli kredi anapara geri ödemesinde bulunmuştur.

65. Temmuz ayında bankalar toplam 1,6 milyar ABD doları tutarında sendikasyon kredisi almışlardır. Düşük faizli olan bu kredilerin büyük bir bölümü ihracatın finansmanında için kullanılması planlanmaktadır.

66. 2003 yılının ilk çeyreğinde, Irak savaşının Türkiye ekonomisi üzerinde yarattığı belirsizlik yatırım harcamalarını olumsuz etkilemiştir. Buna paralel olarak aynı dönemde bankacılık dışı özel sektör uzun vadeli kredi kullanımı da gerilemiştir. Ancak, savaşın kısa sürede sonuçlanması ve belirsizliklerin ortadan kalkmasıyla birlikte, Nisan ayından itibaren TCMB İktisadi Yönelim Anketi sonuçları yatırım eğiliminin artacağına işaret etmektedir. Bununla birlikte, Haziran ayında bankacılık dışı özel sektör 956 milyon ABD doları uzun vadeli kredi kullanmıştır.

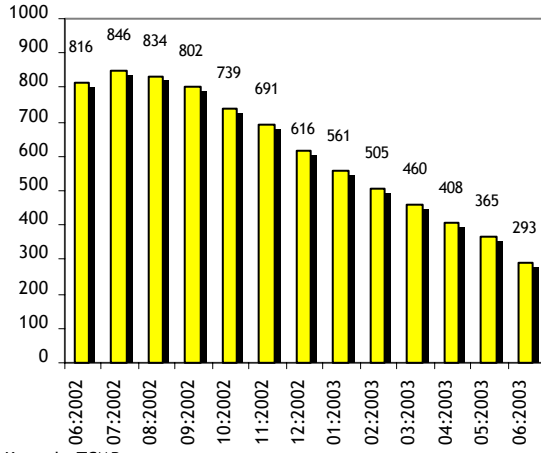
**UZUN VADELİ KREDİ KULLANIMI ve
YATIRIM HARCAMALARI: ÖZEL SEKTÖR (yıllık yüzde değişim)**

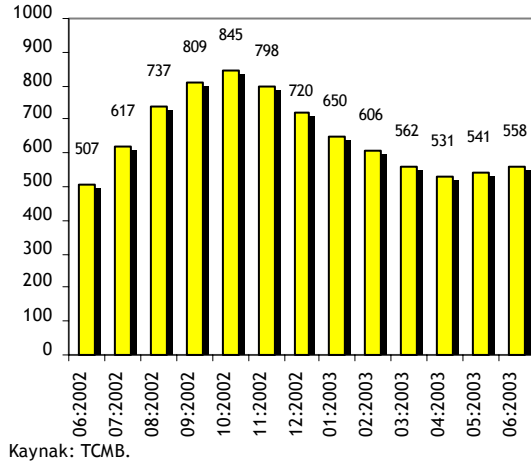
67. 2003 yılı Ocak-Haziran döneminde IMF kredisi kullanımını net 577 milyon ABD doları seviyesinde gerçekleştirmiştir.

**KREDİ MEKTUPLU DÖVİZ TEVDİAT HESAPLARI VE SÜPER DÖVİZ HESAPLARINA GİRİŞ
(on iki aylık, milyon ABD doları)**

UZUN VADELİ

KISA VADELİ

DİĞER YATIRIMLAR (aylık, milyon ABD doları)								
	2002							2003
	Oca-Haz	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Oca-Haz
Diğer Yatırımlar	5160	2050	1086	406	456	-1031	-781	2186
Varlıklar	872	1554	743	873	-505	-399	-490	1776
Krediler	-211	112	65	-663	-54	-45	106	-479
Bankaların Döviz Varlıkları	1666	1578	460	2015	-234	-55	-536	3228
Yükümlülükler	4288	496	343	-467	961	-632	-291	410
Ticari Krediler	1010	-20	-21	386	79	152	115	691
Krediler	3472	281	164	-1056	537	-654	-510	-1238
Merkez Bankası	-6138	0	0	-113	0	-39	-117	-269
Genel Hükümet	9520	-168	-180	-207	481	-158	-327	-559
IMF Kredileri	10209	-62	0	0	639	0	0	577
Uzun Vade	-689	-106	-180	-207	-158	-158	-327	-1136
Kısa Vade	0	0	0	0	0	0	0	0
Bankalar	-191	192	225	284	-183	-776	-99	-357
Uzun Vade	-105	-19	-35	-100	13	-12	-151	-304
Kısa Vade	-86	211	260	384	-196	-764	52	-53
Diğer Sektörler	281	257	119	-1020	239	319	33	-53
Uzun Vade	792	369	100	-1070	64	267	-11	-281
Kısa Vade	-511	-112	19	50	175	52	44	228
Mevduatlar	-234	235	200	204	342	-142	89	928
Merkez Bankası	599	38	31	20	1	23	1	114
Uzun Vade	248	21	14	0	-16	-32	-62	-75
Kısa Vade	351	17	17	20	17	55	63	189
Bankalar	-833	197	169	184	341	-165	88	814

Kaynak: TCMB.

68. Merkez Bankası yurt dışında çalışan işçilerin Merkez Bankası'nda açtıkları kredi mektuplu döviz tevdiat hesapları ile süper döviz hesaplarına uyguladığı faiz oranlarını 20 Ağustos 2003 tarihinden geçerli olmak üzere düşürmüştür. Bu hesaplarda 2002 yılının son çeyreğinde başlayan gerileme eğilimi Haziran ayında da devam etmektedir. Ayrıca, son üç ayda uzun vadeli hesaplardan net çıkış gözlenmektedir.

69. 2002 yılı genelinde eksi bakiye veren yabancı bankaların yurt içi bankalarda buldukları döviz mevduatları 2003 yılı Ocak-Haziran döneminde artı bakiye vermiştir. Haziran ayında yabancı bankaların yurt içi banka hesaplarındaki artıştan kaynaklanan sermaye girişi 53 milyon ABD doları olmuştur.

70. Kısa vadeli borç stoku Haziran ayında bir önceki aya göre 80 milyon ABD doları artarak 16,8 milyar ABD doları seviyesine çıkmıştır. Bu artış büyük ölçüde bankaların kullandıkları döviz cinsinden kredilerdeki büyümeden kaynaklanmaktadır.

71. 1 Temmuz-20 Ağustos döneminde Hazine ve Merkez Bankası hesaplarından toplam 2 milyar ABD doları dış borç ana para ve faiz geri ödemesi yapılmıştır. Merkez Bankası döviz alım ihaleleri ile Haziran ayında 630 milyon ABD doları, Temmuz ayında ise 990 milyon ABD doları almıştır. Ayrıca döviz kurlarında görülen aşırı oynaklık nedeniyle yapılan doğrudan alım müdahaleleri ile Haziran ayında 566 milyon ABD doları, Temmuz ayında ise 938 milyon ABD doları almıştır. Hazine'nin uluslararası piyasalarda gerçekleştirdiği 3 tahvil ihracı sonunda 2,4 milyar ABD doları Merkez Bankası rezervlerine yansımıştır. Böylece, Haziran ayı sonunda 28,8 milyar ABD doları olan Merkez Bankası rezervleri 15 Ağustos tarihinde 29,5 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

DIŞ FİNANSMAN İHTİYACI VE FİNANSMAN KAYNAKLARI (milyon ABD doları)

	2002	2003						2003
	Oca-Haz	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Oca-Haz
1. Cari İşlemler Dengesi	-1373	-47	-1178	-970	-803	-508	-495	-4001
2. Net Hata Noksan	-1010	-1108	-1128	299	705	1549	993	1310
I. Toplam Finansman İhtiyacı (=1+2)	-2383	-1155	-2306	-671	-98	1041	498	-2691
II. Toplam Finansman (=1+2+3)	2383	1155	2306	671	98	-1041	-498	2691
1. Sermaye Hareketleri (net)	-965	1648	240	-2295	-227	-314	636	-312
Portföy Yatırımları (net)	-794	1108	-381	-802	-274	592	769	1012
Genel Hükümetin Tahvil İhracı	2136	1288	-677	-298	0	450	745	1508
Yabancıların Türkiye'de Menkul Kıymet Alımı	321	38	183	-680	-1	219	204	-37
Yerleşiklerin Yurt Dışında Menkul Kıymet Alımı	-1496	-218	113	176	-111	-77	-180	-297
Krediler (IMF kredileri hariç)	411	323	143	-557	-23	-463	-278	-855
Genel Hükümet	-689	-106	-180	-207	-158	-158	-327	-1136
Bankalar	-191	192	225	284	-183	-776	-99	-357
Uzun Vade	-105	-19	-35	-100	13	-12	-151	-304
Kısa Vade	-86	211	260	384	-196	-764	52	-53
Diğer Sektörler	1291	237	98	-634	318	471	148	638
Uzun Vade	792	369	100	-1070	64	267	-11	-281
Kısa Vade	-511	-112	19	50	175	52	44	228
Ticari Krediler	1010	-20	-21	386	79	152	115	691
Mevduat	-234	235	200	204	342	-142	89	928
Merkez Bankası	599	38	31	20	1	23	1	114
Bankalar	-833	197	169	184	341	-165	88	814
Diğer	-348	-18	278	-1140	-272	-301	56	-1397
2. IMF Kredileri	4071	-62	0	-113	639	-39	-117	308
Merkez Bankası	-6138	0	0	-113	0	-39	-117	-269
Genel Hükümet	10209	-62	0	0	639	0	0	577
3. Rezerv Değişimi (- artış)	-723	-431	2066	3079	-314	-688	-1017	2695
Bankaların Döviz Varlıkları	1666	1578	460	2015	-234	-55	-536	3228
Resmi Rezervler	-2389	-2009	1606	1064	-80	-633	-481	-533

Kaynak: TCMB.

72. Cari İşlemler Dengesi ve Net Hata Noksan toplamı olarak tanımlanan dış finansman ihtiyacı 2002 yılının ilk yarısında 2,4 milyar ABD doları iken, 2003 yılının aynı döneminde 2,7 milyar ABD doları seviyesine yükselmiştir. Bu dönemde cari işlemler açığının artmasına karşın, net hata ve noksan kaleminin 1,3 milyar ABD doları pozitif olması finansman ihtiyacını sınırlamıştır. Yılın ilk çeyreğinde negatif işarete sahip olan net hata ve noksan kalemi, yılın ikinci çeyreğinde pozitif 3,2 milyar ABD doları olmuştur. Finansman ihtiyacı ağırlıklı olarak, bankaların yurt dışı muhabirleri nezdinde tuttıkları döviz varlıklarındaki azalış ve çoğunluğunu yurt dışı bankaların yurt içi bankalarda tuttıkları yabancı paraların oluşturduğu mevduat kalemindeki artış ile karşılanmıştır.

73. Haziran ayında ise dış finansman dengesi, net hata ve noksan kaleminden kaynaklanan 1 milyar ABD dolarlık girişin etkisiyle 498 milyon ABD doları fazla vermiştir. Bu ayda gerçekleşen dış finansman fazlası temel olarak bankacılık sektörünün döviz varlıklarının ve resmi rezervlerin artmasını sağlamıştır.

VI. EK TABLOLAR

CARİ İŞLEMLER (milyon ABD doları)

	Cari İşlemler										
	Net	Dış Ticaret				Hizmetler		Yatırım Geliri		Transferler	
		Net	İhracat (FOB)	Bavul Ticaret	İthalat (CIF)	Net	Turizm Geliri	Net	Faiz Gideri	Net	İşçi Gelirleri
	<i>(yıllık)</i>										
1999	-1360	-10484	26587	2255	-40687	7486	5203	-3537	-4533	5175	4529
2000	-9819	-22410	27775	2946	-54503	11368	7636	-4002	-4825	5225	4560
2001	3390	-4543	31334	3039	-41399	9130	8090	-5000	-5497	3803	2786
2002	-1481	-8312	35753	4065	-51203	7884	8481	-4549	-4417	3496	1936
	<i>(üç aylık)</i>										
2001 III	1968	-1310	7659	772	-10364	3455	3555	-1040	-1307	863	611
IV	640	-641	8314	787	-10364	1693	1433	-1339	-1312	927	649
2002 I	-582	-905	7912	919	-10358	703	896	-1226	-1059	846	477
II	-791	-2245	8511	933	-12436	1697	2087	-1015	-1082	772	505
III	1067	-2295	9264	1090	-13457	3573	3813	-1075	-1116	864	539
IV	-1175	-2867	10066	1123	-14952	1911	1685	-1233	-1160	1014	415
2003 I	-2195	-2265	10396	757	-14237	802	803	-1512	-1172	780	440
II	-1806	-3187	11303	954	-16391	1789	1862	-1250	-1108	842	537
	<i>(aylık)</i>										
2002 Tem	67	-950	3090	276	-4592	998	1126	-283	-269	302	204
Ağu	461	-761	2963	398	-4385	1348	1450	-444	-503	318	176
Eyl	539	-584	3211	416	-4480	1227	1237	-348	-344	244	159
Eki	457	-607	3493	412	-4799	1000	978	-238	-280	302	118
Kas	-256	-718	3517	382	-4912	547	435	-570	-545	485	152
Ara	-1376	-1542	3056	329	-5241	364	272	-425	-335	227	145
2003 Oca	-47	-476	3503	163	-4399	336	247	-227	-209	320	156
Şub	-1178	-673	2916	298	-4121	136	264	-821	-471	180	114
Mar	-970	-1116	3977	296	-5717	330	292	-464	-492	280	170
Nis	-803	-1003	3658	287	-5254	327	329	-388	-313	261	152
May	-508	-927	3900	359	-5505	653	637	-526	-487	292	202
Haz	-495	-1257	3745	308	-5632	809	896	-336	-308	289	183
	<i>(on iki aylık)</i>										
2002 Tem	867	-5519	33002	3472	-44677	7549	7984	-4573	-4598	3410	2252
Ağu	499	-5845	33386	3593	-45560	7635	8119	-4751	-4722	3460	2229
Eyl	334	-6086	34001	3729	-46615	7666	8229	-4655	-4569	3409	2170
Eki	171	-6638	34682	3846	-48050	7777	8382	-4408	-4281	3440	2112
Kas	-313	-7136	35357	3945	-49403	7825	8433	-4585	-4461	3583	2029
Ara	-1481	-8312	35753	4065	-51203	7884	8481	-4549	-4417	3496	1936
2003 Oca	-1549	-8423	36647	4005	-52200	7976	8515	-4542	-4360	3440	1928
Şub	-2392	-8975	37179	3972	-53304	7915	8517	-4701	-4339	3369	1874
Mar	-3094	-9672	38237	3903	-55082	7983	8388	-4835	-4530	3430	1899
Nis	-3251	-9861	39134	3806	-56124	8057	8266	-4895	-4499	3448	1903
May	-3466	-10029	40050	3868	-57331	8009	8144	-4906	-4498	3460	1918
Haz	-4109	-10614	41029	3924	-59037	8075	8163	-5070	-4556	3500	1931

Kaynak: TCMB.

SERMAYE ve FİNANS HESAPLARI (milyon ABD doları)

Sermaye ve Finans Hesapları

	Finans Hesabı																
	Net		Doğrudan Yatırımlar	Portföy Yatırımları				Diğer Yatırımlar									
	Net	Net		Varlıklar	Yükümlülükler		Net	Bankaların Döviz Varlıkları	Net	Ticari Krediler	Yükümlülükler				Mevduat		
					Hisse Senetleri	Borç Senetleri					Merkez Bankası	Genel Hükümet	Bankalar	Diğer Sektörler	Merkez Bankası	Bankalar	
	<i>(yıllık)</i>																
1999	-271	-271	138	3429	-759	428	3760	1888	-1454	4086	719	518	-1932	2187	2284	-229	468
2000	12607	12607	112	1022	-593	489	1126	11827	-1690	13740	805	3348	117	4378	5025	622	-642
2001	-1719	-1719	2769	-4515	-788	-79	-3648	-2667	927	-2066	-1930	10229	-1977	-8076	438	736	-1568
2002	1618	1618	862	-590	-2093	-16	1519	7499	593	8151	2432	-6138	11834	-1027	603	1336	-986
	<i>(üç aylık)</i>																
2001 III	174	174	427	-741	-135	192	-798	2176	1631	1201	-429	3034	919	-2677	321	325	-335
IV	-2204	-2204	659	-558	-720	-114	276	-1993	-191	-1427	-439	1972	-875	-1967	-30	399	-492
2002 I	2146	2146	95	-59	-1232	66	1107	3810	1778	2384	263	-6138	8751	-442	46	403	-502
II	237	237	311	-735	-264	50	-521	1350	-112	1904	747	0	769	251	235	196	-331
III	-1559	-1559	236	-466	-243	-22	-201	1486	-486	2477	757	0	2617	-1184	-24	613	-361
IV	794	794	220	670	-354	-110	1134	853	-587	1386	665	0	-303	348	346	124	208
2003 I	4132	4132	4	-75	71	52	-198	3542	4053	372	345	-113	-555	701	-644	89	550
II	-1441	-1441	22	1087	-368	15	1440	-1356	-825	38	346	-156	-4	-1058	591	25	264

Kaynak: TCMB.

